

X. ISTE'MOL BOZORI

Statistik ma'lumotlar jamiyatda sodir bo'layotgan ijtimoiy-iqtisodiy hodisa va jarayonlarni tavsiflash va boshqarishning eng muhim vositasidir. Hozirda yuqori sifatli statistik ma'lumotlardan foydalanmasdan davlat siyosatida to'g'ri boshqaruv qarorlarini qabul qilish imkonsiz. Shular qatorida savdo statistika ko'rsatkichlarini shakllantirish ham muhim ahamiyatga ega hisoblanadi. Jumladan, ulgurji va chakana savdo hamda umumiy ovqatlanish korxonalari savdo aylanmasi statistikasi ko'rsatkichi shular jumlasidan.

2024- yil 1- aprel holatiga chakana savdo sohasida faoliyat ko'rsatayotgan tijorat korxonalari soni **6 144** tani tashkil etib, 2023- yil 1- aprelga nisbatan **591** taga ko'paygan (o'sish sur'ati **100,6** %). Shundan, faoliyat ko'rsatayotgan yirik korxonalar soni **84** tani, kichik korxona va mikrofirmalar soni **6 060** tani tashkil qildi.

Shu jumladan, savdo sohasida yuridik shaxs tashkil etmasdan faoliyat olib borayotgan YATTlar va uyushmagan savdo (jismoniy shaxslar)ning kuzatuvlar asosida yig'ilgan ma'lumotlar, chakana savdo ko'rsatkichlariga kiritilgan.

Chakana savdo tovar aylanmasi tarkibi

(2024- yilning yanvar–mart holatiga)

Yirik korxonalar

- O'sish sur'ati 79,6
- Ulushi 5,1

Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik sub'ektlari

- O'sish sur'ati 110,1
- Ulushi 94,6

Uyushmagan savdo (dexqon va chorva bozorlari)

- O'sish sur'ati 113,1
- Ulushi 17,9

Yuqorida qayd etilgan tadbirkorlik subyektlari faoliyati natijasida, 2024-yilning yanvar-mart oylarida viloyatning chakana savdo tovar aylanmasi **2 939,7** mlrd. so'mni tashkil etib, 2023- yilning yanvar-mart oylariga nisbatan **108,0** % ga yetdi.

Jumladan, yirik korxonalarning tovar aylanmasi 151,3 mlrd. so'mni o'sish sur'ati 79,6 %), kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlarining tovar aylanmasi 2788,4 mlrd. so'mni (o'sish sur'ati 110,1 %), shundan, uyushmagan savdo tovar aylanmasi 525,5mlrd.so'mni,o'sish sur'ati 113,1 %) tashkil etdi.

**Chakana savdo aylanmasida yirik korxonalar, kichik
biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlarining
hajmi va o'sish sur'atlari**

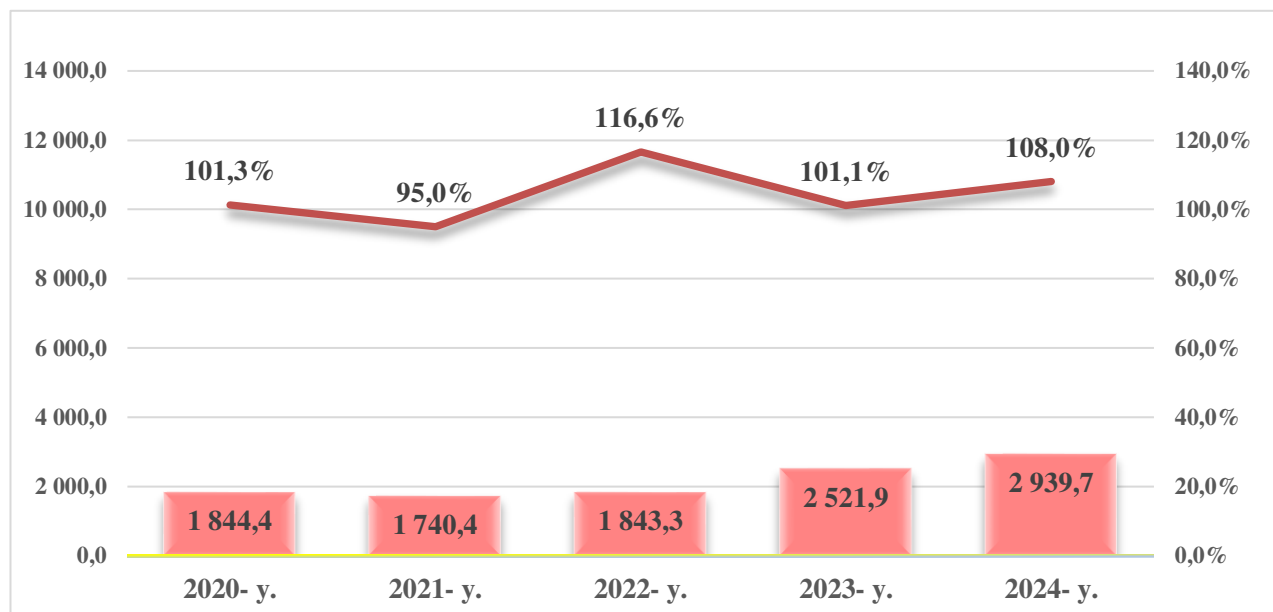
Chakana savdo aylanmasi – savdo sohasida yakuniy iste'mol uchun aholiga tovarlarni donalab yoki ko'p bo'lmagan miqdorlarda naqd pulga (bank kartalari orqali) sotishni nazarda tutuvchi faoliyat.

Shahar va tumanlar nomi	Jami (mlrd so'm)	2023- yil yanvar-mart oylariga nisbatan, % da	Yirik korxonalar (mlrd so'm)	2023- yil yanvar-mart oylariga nisbatan, % da	Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik, (mlrd so'm)	2023- yil yanvar-mart oylariga nisbatan, % da
Xorazm viloyati	2939,7	108,0	151,3	79,6	2788,4	110,1
Urganch sh.	869,3	110,6	104,6	89,6	764,7	114,3
Xiva sh.	130,9	106,4	7,6	105,8	123,2	106,4
Bog'ot	165,4	107,4	3,8	3,5 m.	161,6	105,6
Gurlan	228,7	109,0	1,2	82,1	227,5	109,2
Qo'shko'pir	147,3	106,2	0,8	13,4	146,5	110,2
Urganch	340,8	103,2	4,2	28,1	336,7	106,7
Hazorasp	318,5	107,7	10,2	86,9	308,3	108,6
Tuproqqal'a	69,5	108,9	0,1	160,6	69,4	108,8
Xonqa	177,2	106,4	1,1	13,3	176,1	111,3
Xiva	96,3	105,9	5,3	41,4	90,9	116,6
Shovot	194,5	109,5	8,4	126,3	186,1	108,8
Yangiariq	120,9	107,8	0,6	79,2	120,3	108,0
Yangibozor	80,4	109,0	3,3	138,7	77,1	108,0

2024- yilning yanvar-mart oylarida 2023- yilning yanvar-mart oylariga nisbatan viloyatning Urganch shaxri (**110,6 %**), Shovot tumani (**109,5 %**), Gurlan hamda Yangibozor tumanlarida (**109,0 %**), chakana savdo tovar aylanmasining eng yuqori o'sish sur'atlari qayd etildi

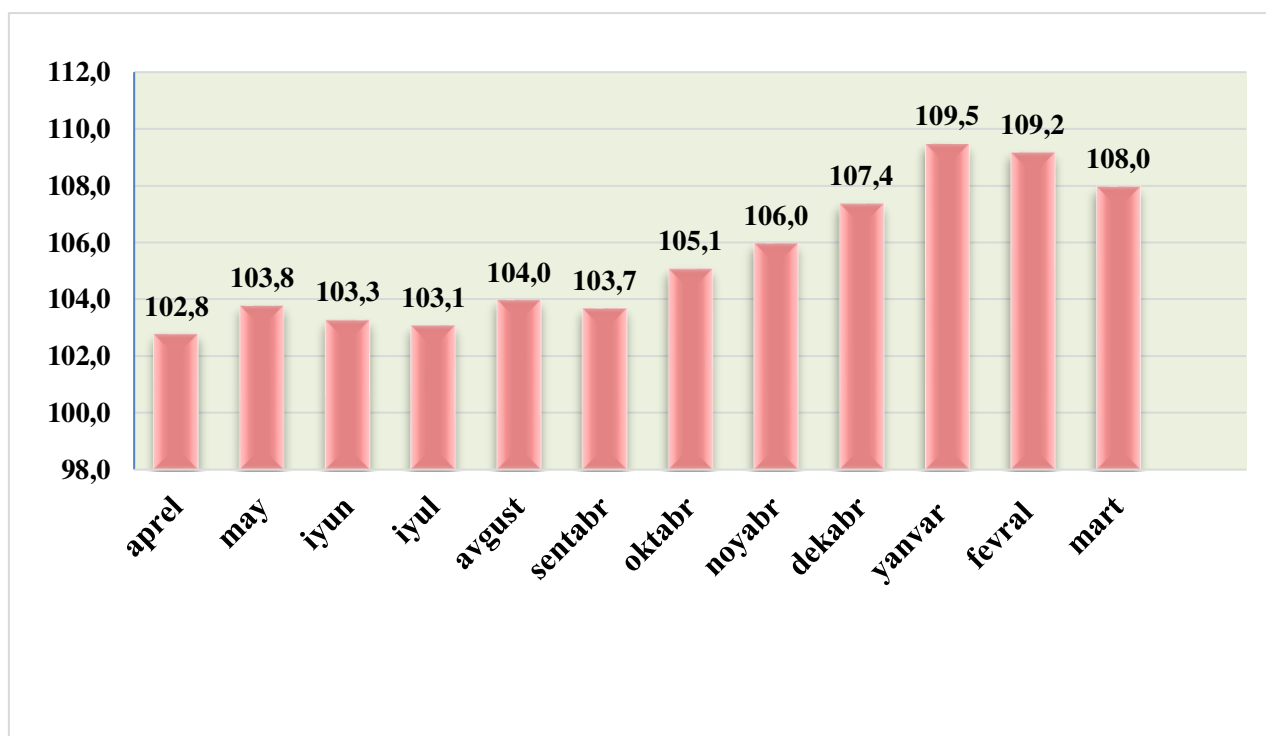

Yillar kesimida chakana savdo tovar aylanmasi hajmi Chakana savdo tovar aylanmasi dinamikasi (yanvar-mart, mlrd so'm)

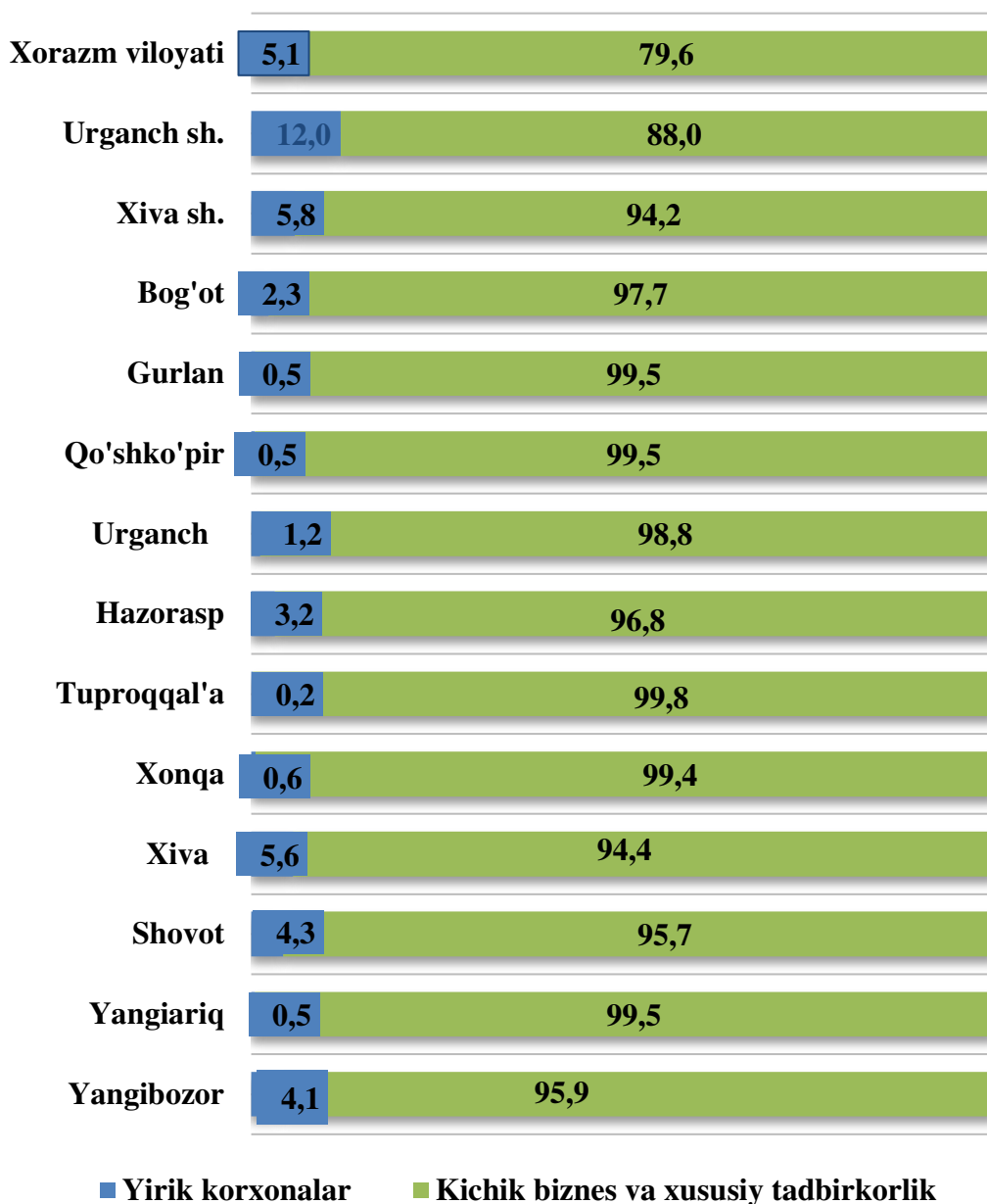

So'nggi **5 yillikda** chakana savdo tovar aylanmasining yuqori o'sish sur'ati 2022- yilda kuzatildi. Bunda chakana savdo tovar aylanmasi 2021- yilning mos davriga nisbatan **116,6 %** ni yoki **1 843,3** mlrd. so'mni tashkil qildi.

Chakana savdo tovar aylanmasi o'sish sur'ati oylar kesimida (foizda) (2023- yil, 2024- yil yanvar-mart oylari)

Chakana savdo aylanmasida yirik korxonalar, kichik biznes va xususiy tadbirkorlar subyektlarining hududlar kesimida ulushi, (foizda)

Tahliliy natijalarga ko'ra, chakana savdo tovar aylanmasida kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlarining ulushi bo'yicha Tuproqqal'a (99,8 %), Yangiariq (99,5 %), Gurlan va Qo'shko'pir (99,5 %) tumanlari mos ravishda yetakchilik qilmoqda. Chakana savdo tovar aylanmasi tarkibida yirik korxonalarning ulushi 5,1 % ni tashkil etib, eng katta ulush Urganch shahri (12,0 %), Xiva shahri (5,8 %) Xiva tumani (5,6 %), Shovot tumani (4,3 %) va Yangibozor tumanida (4,1 %)

**Aholi jon boshiga nisbatan chakana savdo tovar aylanmasi
hajmi va o'sish sur'atlari**

Shahar va tumanlar nomi	Hajmi, ming so'm	O'sish sur'ati, foizda
Xorazm viloyati	1470,5	106,0
Urganch sh.	5 666,9	108,4
Xiva sh.	1 323,1	104,5
Bog'ot	937,9	105,2
Gurlan	1 452,3	107,2
Qo'shko'pir	807,0	104,3
Urganch	1 592,7	101,1
Hazorasp	1 542,9	105,8
Tuproqqal'a	1 168,3	106,3
Xonqa	891,5	104,4
Xiva	620,6	103,9
Shovot	1 076,3	107,5
Yangiariq	980,8	105,8
Yangibozor	867,4	107,0

2024- yilning yanvar-mart holatiga o'rtacha aholi jon boshiga chakana savdo tovar aylanmasi **1 470,5** ming so'mni (2023- yilning yanvar-mart oylariga nisbatan **106,0** %) tashkil etdi.

Ushbu ko'rsatkichni hududlar kesimida solishtirilganda, eng yuqori hajm Urganch shahri (5 666,9 ming so'm), Urganch (1 592,7 ming so'm) va Hazorasp (1 542,9 ming so'm) tumanlari hissasiga to'g'ri keldi.

Umumiy ovqatlanish korxonalari savdo aylanmasi

2024- yil 1- aprel holatiga umumiy ovqatlanish sohasida faoliyat yuritayotgan tijorat korxonalari soni 1 384 tani tashkil etib, 2023- yil 1– aprel holatiga nisbatan 96 taga ko'paygan va o'sish sur'ati 107,5 % ni tashkil etgan. Shundan, faoliyat ko'rsatayotgan yirik korxonalar soni 1 tani, kichik korxona va mikrofirmalar soni 1 383 tani tashkil qildi

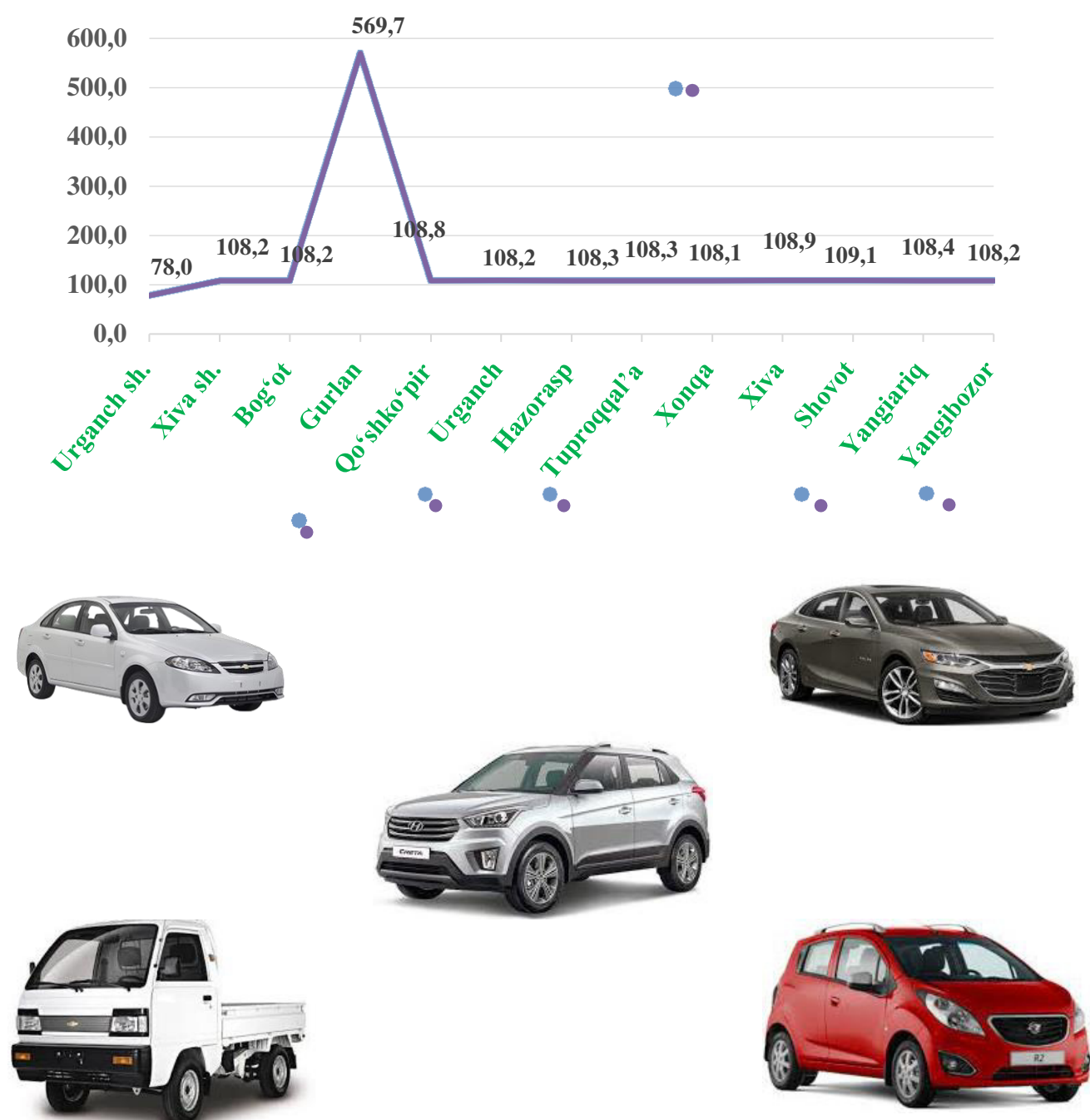
2024- yilning yanvar-mart oylarida ovqatlanish korxonalari savdo aylanmasi **87,9** mlrd. so'mga yetdi va 2023- yilning mos davriga nisbatan **8,4** %ga ko'paydi. Bunda savdo aylanmasining **97,7** % ulushi kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlari hissasiga to'g'ri keldi.

Shahar va tumanlar nomi	Jami mlrd so'm	2023- yil yanvar-mart oylariga nisbatan, foizda	Yirik korxonalar mlrd so'm	2023- yil yanvar-mart oylariga nisbatan, foizda	Kichik biznes va mikrofirmalar, mlrd so'm	2023- yil yanvar-mart oylariga nisbatan, foizda
Xorazm viloyati	87,9	108,4	2,0	86,1	85,9	122,5
Urganch sh.	42,3	108,3	2,0	86,1	40,2	123,2
Xiva sh.	4,8	107,9	-	-	4,8	121,2
Bog'ot	2,7	107,0	-	-	2,7	120,1
Gurlan	2,2	108,5	-	-	2,2	121,7
Qo'shko'pir	1,1	106,8	-	-	1,1	119,9
Urganch	15,5	109,4	-	-	15,5	122,8
Hazorasp	4,1	109,7	-	-	4,1	123,1
Tuproqqal'a	1,9	108,3	-	-	1,9	121,6
Xonqa	1,8	107,4	-	-	1,8	120,6
Xiva	2,2	108,4	-	-	2,2	121,7
Shovot	5,4	108,2	-	-	5,4	121,5
Yangiariq	1,3	108,8	-	-	1,3	122,1
Yangibozor	2,7	107,8	-	-	2,7	121,0

Avtotransport vositalari va ularning ehtiyot qismlari ulgurji va chakana savdo aylanmasi

2024- yil 1- aprel holatiga avtotransport vositalari va ularning ehtiyot qismlari ulgurji va chakana savdo aylanmasi (IFUT-2 45- bo'lim 45.2 va 45.40.3 kodlaridan tashqari – motorli transport vositalari va mototsikllarni ta'mirlash va texnik xizmat ko'rsatish) **911,4** mlrd. so'mni tashkil etdi va o'tgan yilning mos davriga nisbatan **19,1** foizga kamaydi. Shuningdek, yirik korxonalar savdo hajmi **529,2** mlrd. so'm (o'sish sur'ati- **98,4** %), kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlari savdo hajmi – **382,1** mlrd. so'mni (o'sish sur'ati – **65,0** %) tashkil qildi.

Avtotransport vositalari va ularning ehtiyot qismlari ulgurji va chakana savdo aylanmasi o'ish sur'ati, foizda

**Avtotransport vositalari va ularning ehtiyot qismlari
ulgurji va chakana savdo aylanmasi**

Shahar va tumanlar nomi	Hajm, mlrd so‘m	2023- yil yanvar-mart oylariga nisbatan, foizda
Xorazm viloyati	911,4	80,9
Urganch sh.	815,2	78,0
Xiva sh.	6,7	108,2
Bog‘ot	10,9	108,2
Gurlan	9,7	5,7 m.
Qo‘shko‘pir	3,1	108,2
Urganch	10,6	108,8
Hazorasp	24,0	108,3
Tuproqqal’a	4,2	108,3
Xonqa	18,5	108,1
Xiva	1,1	108,9
Shovot	1,8	109,1
Yangiariq	4,4	108,4
Yangibozor	1,2	108,2

Ushbu ko‘rsatkichni hududlar kesimida solishtirilganda, eng yuqori hajm Urganch shahri (**815,2** mlrd. so‘m), Hazorasp (**24,0** mlrd. so‘m) va Xonqa (**18,5** mlrd. so‘m) tumanlari hissasiga to‘g‘ri kelmoqda.

**Ulgurji savdo aylanmasida yirik korxonalar,
Kichik biznes va mikrofirmalar**

Ulgurji savdo tovar aylanmasida yuqori hajmga ega yirik korxonalar Urganch shahri (90,6 mlrd.so‘m), Urganch tumani (39,3 mlrd.so‘m) va Xiva (4,3 mlrd.so‘m) shahrida kuzatildi.

2024-yil 1-aprel holatiga ulgurji savdo sohasida faoliyat ko‘rsatayotgan tijorat korxonalari soni **2 298** tani tashkil etib, 2023- yil 1- aprel holatiga nisbatan **394** taga ko‘paygan, o‘sish sur‘ati **120,7 %** tashkil etgan. Shundan, faoliyat ko‘rsatayotgan yirik korxonalar soni **34** tani, kichik korxona va mikrofirmalar soni **2 264** tani tashkil qildi.

Shahar va tumanlar nomi	Jami mlrd so‘m	2023- yil yanvar-mart oylariga nisbatan, foizda	Yirik korxonalar mlrd so‘m	2023- yil yanvar-mart oylariga nisbatan, foizda	Kichik biznes va mikrofirmalar, mlrd so‘m	2023- yil yanvar-mart oylariga nisbatan, foizda
Xorazm viloyati	1 322,8	108,5	140,5	89,8	1182,3	111,3
Urganch sh.	772,9	119,8	90,6	2.4 m.	682,3	112,1
Xiva sh.	47,6	119,5	4,3	19.4 m.	43,3	108,7
Bog‘ot	7,1	41,3	0,2	1,5	6,9	119,1
Gurlan	38,8	72,7	1,1	5,8	37,7	111,3
Qo‘shko‘pir	16,5	108,0	0,1	5.2 m.	16,4	107,6
Urganch	194,2	90,4	39,3	52,3	154,9	111,0
Hazorasp	17,0	111,6	0,2	160,7	16,9	111,4
Tuproqqal’a	20,4	112,1	0,1	1.2 m.	20,4	111,9
Xonqa	38,4	80,2	0,2	1,4	38,2	110,1
Xiva	89,1	112,7	3,9	22,4 m.	85,2	107,7
Shovot	23,1	111,0	0,1	-	23,0	110,7
Yangiariq	40,0	111,3	0,1	3.7m.	39,9	111,1
Yangibozor	17,8	110,7	0,1	93,7	17,3	111,3

Statistik ko'rsatkichlarga izohlar

Chakana savdo - savdo sohasida yakuniy iste'mol uchun aholiga tovarlarni donalab yoki ko'p bo'lmagan miqdorlarda naqd pulga sotishni nazarda tutuvchi faoliyat, ya'ni tovarlarni foydalanish sohasidan shaxsiy yoki umumiy iste'mol sohasiga o'tgan vaqtdagi harakatining yakuniy bosqichini ifodalaydi.

Chakana tovar aylanmasi - tovarlarni sotish tarmoqlaridan qat'i nazar, aholiga iste'mol tovarlarini naqd hisob-kitob asosida yoki plastik kartochkalari, kredit kartochkalari, banklarning hisob heklari orqali (bu ham naqd hisob-kitob asosida sotish kabi hisobga olinadi) sotilgan qiymati.

Umumiy ovqatlanish - yuridik shaxslar tomonidan pazandachilik mahsulotlarini tayyorlashga, sotishga va iste'molini tashkil qilishga ixtisoslashtirilgan faoliyatni amalga oshirish.

Umumovqatlanish aylanmasi - joyida aholiga iste'mol uchun, shuningdek, turli kontingentdagi aholini ovqatlanishini tashkil qilish uchun tashkilot va yakka tadbirkorlarga o'zi ishlab chiqargan kulinariya mahsulotlarini (taom, kulinariya mahsulotlari va yarimfabrikatlar), shuningdek, kulinariya ishlovisiz sotib olingan tovarlarni (unli, qandolatli va non mahsulotlari) sotishdan tushgan tushumni ifodalaydi.

Tovar zaxiralari - chakana savdo korxonalari balansida turgan va kelgusida sotish uchun mo'ljallangan tovarlar qoldig'i.

Tovar aylanmasining tovar tuzilmasi - umumiy savdoda nisbiy ko'rsatkich - jamiga nisbatan foiz hisobidagi solishtirma og'irlik (ulush) yordamida aks etadigan, umumiy tovar aylanmasi hajmidagi alohida tovar va tovar guruhlarini o'rtasidagi nisbat, ya'ni tovar aylanmasi tarkibi.

Ulgurji savdo - tijorat maqsadlarida yoki o'zining ishlab chiqarish-xo'jalik ehtiyojlariga foydalanish uchun, xarid qilingan tovarlarni naqd pulsiz hisob-kitoblarni shakli bo'yicha sotish.

Iste'mol tovarlari - yakuniy iste'molga (oilaviy yoki shaxsiy) qaratilgan, bevosita inson ehtiyojini qondiradigan tovarlar va xizmatlar.

Texnik-ishlab chiqarishga mo'ljallangan mahsulotlar - ishlab chiqarish iste'moli uchun mo'ljallangan mahsulot: xom ashyo, materiallar, yoqilg'i, butlovchi instrumentlar, mashinalar, ehtiyot qismlar, yarimfabrikatlar va boshqalarni o'z ichiga oladi.

Ulgurji savdo tovar aylanmasi - tuzilgan shartnomalar bo'yicha tijorat maqsadlarida (kelajakda qayta ishlash yoki sotish) yoki o'zining ishlab chiqarish ehtiyojlari uchun naqd pulsiz hisob-kitob shaklida tovarlar sotishdan tushumni ifodalaydi.

Tovar zaxiralari - tovar muomalasi doirasida bo'lgan tovarlar yoki ulgurji korxonalar balansida turgan va kelgusida sotishga mo'ljallangan tovarlar qoldig'i.

Tovar aylanmasining tovar tuzilishi - tovar aylanmasi tarkibi, umumiy savdoda nisbiy ko'rsatkich - jamiga nisbatan foiz hisobidagi solishtirma og'irlik (ulush) yordamida aks etadigan, umumiy tovar aylanmasi hajmidagi alohida tovar va tovar guruhlarini o'rtasidagi nisbat.

XI. TASHQI IQTISODIY FAOLIYAT

Mamlakatimizda olib borilayotgan iqtisodiy islohotlar xorijiy davlatlar bilan savdo aloqalarining jadal o'sishiga xizmat qilmoqda. Xususan, mamlakatning eksport salohiyatini oshirish bo'yicha qabul qilingan qarorlar mahalliy kompaniyalarga tashqi bozorlarda ko'proq tajriba orttirishga imkon beradi. Pirovardida ular jahon savdosida raqobatdosh ustunlikka ega bo'ladi.

Viloyatda bu borada so'nggi yillarda eksportni rag'batlantirish, importni optimallashtirish va umuman olganda tashqi savdo muvozanatini ta'minlash maqsadida amalga oshirilgan chora-tadbirlar natijasida, 2024- yil yanvar-mart oylarida viloyatning tashqi savdo aylanmasi (matnda TSA) 191,5 mln. AQSH dollariga yetdi va 2023- yilning yanvar-mart oylariga nisbatan 11,7 mln. AQSH dollariga yoki 6,7 % ga kamaydi.

TASHQI SAVDO AYLANMASI (yanvar-mart, mln. AQSH dollari)

Tashqi savdo aylanmasi

2024- y.: **191,5** -11,7 %

(2023- y.: **203,2**)

Saldo

2024- y.: **-7,3** (2023- y.: **-61,8**)

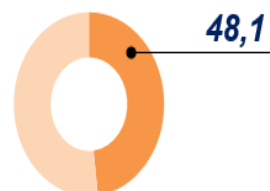

Eksport

2024- y.: **92,1** +30,3 %

(2023- y.: **70,7**)

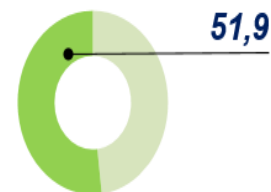
TSA'dagi ulushi, % da

Import

2024- y.: **99,4** -25,0 %

(2023- y.: **132,5**)

Tashqi savdo aylanmasi – muayyan davr uchun mamlakat eksporti va importi qiymatining miqdori hisoblanadi. Tovarlarining tashqi savdo statistikasi O‘zbekiston Respublikasi bojxona hududiga olib kirish (import) yoki O‘zbekiston Respublikasi bojxona hududidan olib chiqish (eksport) natijasida mamlakat material resurslari zaxiralariga qo‘shiladigan yoki ulardan ayirib tashlanadigan tovarlar hisobini tashqi savdo umumiy hisob tizimi asosida yuritiladi.

TSAda eksport hajmi 92,1 mln. AQSH dollariga (2023- yilning yanvar-mart oyiga nisbatan 30,3 % ga ko‘paydi) va import hajmi 99,4 mln. AQSH dollariga (25,0 % ga kamaydi) yetdi. Hisobot davrida 7,3 mln. AQSH dollari qiymatida passiv tashqi savdo balansi qayd etildi.

XORAZM VILOYATI TASHQI SAVDO AYLANMASIDA ENG YUQORI ULUSHGA EGA BO‘LGAN DAVLATLAR

(2024- yil yanvar-mart, mln. AQSH dollari)

Rossiya TSA – 52 114,2 Eksport: 23 855,2 Import: 28 259,0 27,2 %	Pokiston TSA – 27 728,0 Eksport: 27 463,0 Import: 265,0 14,5 %	Islandiya TSA – 22 510,6 Eksport: 0,0 Import: 22510,6 11,8 %	Xitoy TSA – 17 741,5 Eksport: 5 557,0 Import: 12184,5 9,3 %	Turkiya TSA – 12 532,2 Eksport: 8 032,8 Import: 4 499,5 6,5 %
Germaniya TSA – 11 347,2 Eksport: 181,7 Import: 11165,6 5,9 %	Afg‘oniston TSA – 8 459,2 Eksport: 8 459,2 Import: 0,0 4,4 %	Eron TSA – 6 605,4 Eksport: 4 668,5 Import: 1 936,9 3,4 %	Qozog‘iston TSA – 6 150,4 Eksport: 5 363,6 Import: 786,8 3,2 %	Braziliya TSA – 6 017,1 Eksport: 0,7 Import: 6 016,4 3,1 %

Xorazm viloyati jahonning **91** mamlakati bilan tashqi savdo aloqalarini amalga oshirib kelmoqda. TSAning nisbatan salmoqli hissasi Rossiya Federatsiyasi (**27,2 %**), Pokistonda (14,5 %), Islandiyada (11,8 %), XXRda (9,3 %) va Turkiyada (6,5 %) qayd etilgan.

**XORAZM VILOYATINING HUDUDLAR KESIMIDA
TASHQI SAVDO AYLANMASI**
(2024- yil yanvar-mart)

Hududlar	Hajm mln. AQSH dollari	O'sish sur'ati, % da	Ulushi, % da
Xorazm viloyati	191,5	94,3	100,0
Urganch sh.	33,1	113,9	17,3
Xiva sh.	29,7	4,6 m.	13,5
Bog'ot	7,5	76,0	3,9
Gurlan	10,4	126,4	5,4
Qo'shko'pir	11,7	92,9	6,1
Urganch	14,9	119,7	7,8
Hazorasp	8,4	89,2	4,4
Tuproqqal'a	24,3	53,3	12,7
Xonqa	11,9	62,4	6,2
Xiva	4,9	85,9	2,6
Shovot	19,8	99,1	10,3
Yangiariq	5,4	30,9	2,8
Yangibozor	9,2	125,3	4,8

(2024- yil yanvar-mart,
mln. AQSH doll.)*

Eng yuqori hajm,
mln. AQSH dollari

17,3 % **Urganch sh. - 33,1**

15,5 % **Xiva sh. - 29,7**

12,7 % **Urganch - 24,3**

Eng quyi hajm,
mln. AQSH dollari

2,6 % **Xiva - 4,9**

2,8 % **Yangiariq - 5,4**

3,9 % **Bog'ot - 7,5**

Viloyat tashqi savdo aylanmasi tarkibida eng yuqori ulushga Urganch shahri 17,3 % ulush yoki 33,1 mln. AQSH dollari, eng quyi ulushga esa Xiva tumani 2,6 % ulush yoki 4,9 mln. AQSH dollarini tashkil etdi.

* Tabiiy gaz va elektr energiyasi yetkazib berish, shuningdek, maxsus eksport bo'yicha rasmiy statistik ma'lumotlar, O'zbekiston Respublikasi viloyatlari, shaharlar va tumanlari bo'yicha taqsimlanmagan

XORAZM VILOYATINING YIRIK HAMKOR DAVLATLAR BILAN TASHQI SAVDO AYLANMASI DINAMIKASI

(yanvar-mart, mln. AQSH dollari)

Davlatlar	2022- y.	2023- y.	2024- y.
Rossiya	25 936,5	32 640,5	52 114,2
Ekspart	15 892,7	18 035,4	23 855,2
Import	10 043,7	14 605,1	28 259,0
Pokiston	2 754,3	18 780,0	27 728,0
Ekspart	2 682,3	18 562,9	27 463,0
Import	72,0	217,1	265,0
Islandiya	0,0	0,0	22 510,6
Ekspart	0,0	0,0	0,0
Import	0,0	0,0	22 510,6
Xitoy	19 639,8	24 592,0	17 741,5
Ekspart	3 406,4	2 873,6	5 557,0
Import	16 233,3	21 718,4	12 184,5
Turkiya	26 084,9	21 337,0	12 532,2
Ekspart	6 394,5	5 597,5	8 032,8
Import	19 690,3	15 739,5	4 499,5
Germaniya	1 451,2	10 626,3	11 347,2
Ekspart	578,1	34,9	181,7
Import	873,0	10 591,4	11 165,6
Afg'oniston	1 291,0	124,6	8 459,2
Ekspart	1 291,0	124,6	8 459,2
Import	0,0	0,0	0,0
Eron	1 405,8	4 889,2	6 605,4
Ekspart	962,5	2 421,7	4 668,5
Import	443,3	2 467,6	1 936,9
Qozog'iston	13 757,7	6 361,8	6 150,4
Ekspart	10 805,6	2 830,5	5 363,6
Import	2 952,1	3 531,3	786,8
Braziliya	0,2	35 398,8	6 017,1
Ekspart	0,2	0,2	0,7
Import	0,0	35 398,6	6 016,3

**XORAZM VILOYATINING YIRIK HAMKOR DAVLATLAR BILAN TASHQI
SAVDO AYLANMASI DINAMIKASI**

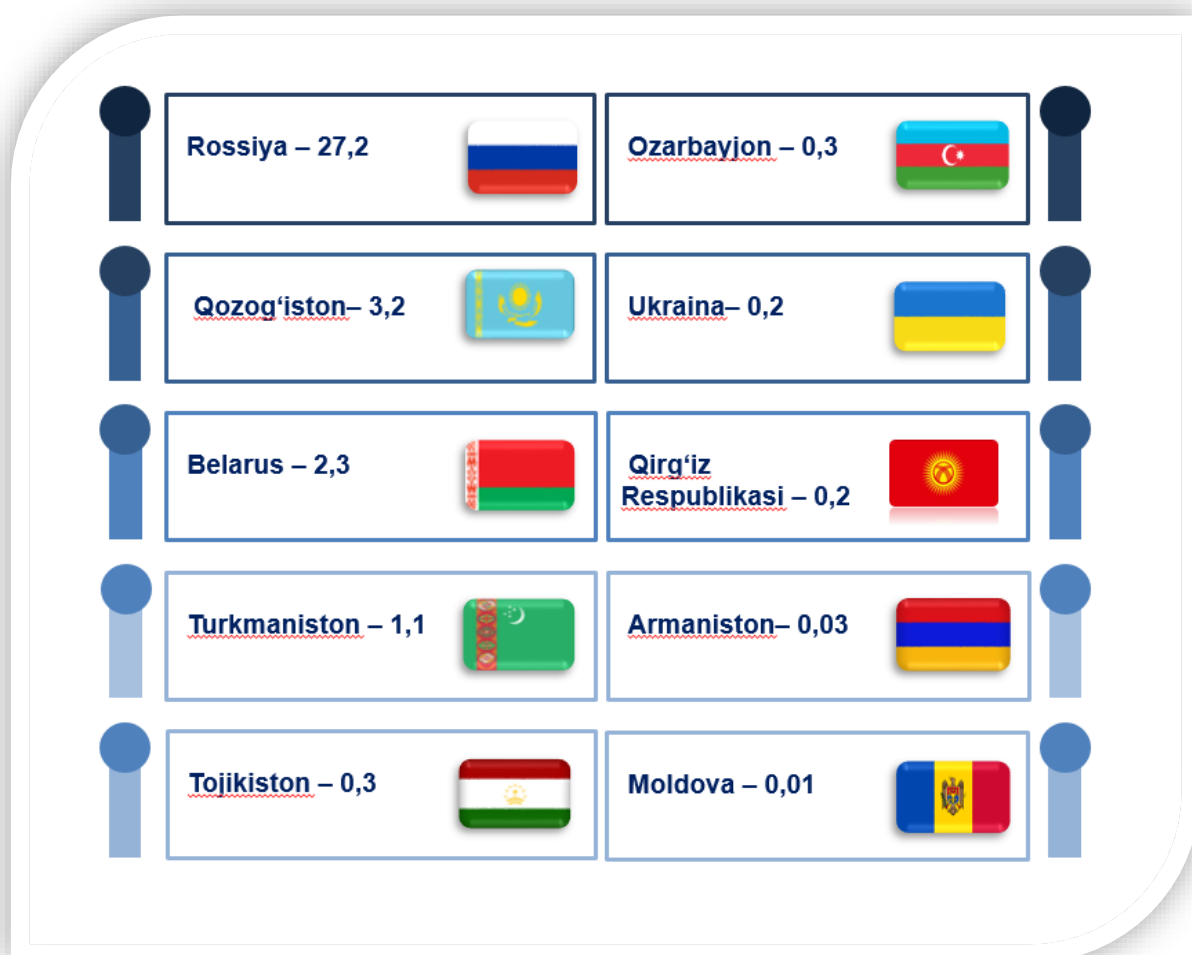
(yanvar-mart, mln. AQSH dollari)

Davlatlar	2022- y.	2023- y.	2024- y.
Rossiya	25 936,5	32 640,5	52 114,2
<i>Eksport</i>	<i>15 892,7</i>	<i>18 035,4</i>	<i>23 855,2</i>
<i>Import</i>	<i>10 043,7</i>	<i>14 605,1</i>	<i>28 259,0</i>
Pokiston	2 754,3	18 780,0	27 728,0
<i>Eksport</i>	<i>2 682,3</i>	<i>18 562,9</i>	<i>27 463,0</i>
<i>Import</i>	<i>72,0</i>	<i>217,1</i>	<i>265,0</i>
Islandiya	0,0	0,0	22 510,6
<i>Eksport</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>
<i>Import</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>22 510,6</i>
Xitoy	19 639,8	24 592,0	17 741,5
<i>Eksport</i>	<i>3 406,4</i>	<i>2 873,6</i>	<i>5 557,0</i>
<i>Import</i>	<i>16 233,3</i>	<i>21 718,4</i>	<i>12 184,5</i>
Turkiya	26 084,9	21 337,0	12 532,2
<i>Eksport</i>	<i>6 394,5</i>	<i>5 597,5</i>	<i>8 032,8</i>
<i>Import</i>	<i>19 690,3</i>	<i>15 739,5</i>	<i>4 499,5</i>
Germaniya	1 451,2	10 626,3	11 347,2
<i>Eksport</i>	<i>578,1</i>	<i>34,9</i>	<i>181,7</i>
<i>Import</i>	<i>873,0</i>	<i>10 591,4</i>	<i>11 165,6</i>
Afg'oniston	1 291,0	124,6	8 459,2
<i>Eksport</i>	<i>1 291,0</i>	<i>124,6</i>	<i>8 459,2</i>
<i>Import</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>
Eron	1 405,8	4 889,2	6 605,4
<i>Eksport</i>	<i>962,5</i>	<i>2 421,7</i>	<i>4 668,5</i>
<i>Import</i>	<i>443,3</i>	<i>2 467,6</i>	<i>1 936,9</i>
Qozog'iston	13 757,7	6 361,8	6 150,4
<i>Eksport</i>	<i>10 805,6</i>	<i>2 830,5</i>	<i>5 363,6</i>
<i>Import</i>	<i>2 952,1</i>	<i>3 531,3</i>	<i>786,8</i>
Braziliya	0,2	35 398,8	6 017,1
<i>Eksport</i>	<i>0,2</i>	<i>0,2</i>	<i>0,7</i>
<i>Import</i>	<i>0,0</i>	<i>35 398,6</i>	<i>6 016,3</i>

Xorazm viloyatining MDH mamlakatlari bilan tashqi savdo aylanmasi 2024- yil yanvar-mart holatiga ko'ra **66,8 mln. AQSH dollarini** tashkil etdi. Shundan, eksport **32,1 mln. AQSH dollariga** yetgan bo'lsa, import **34,6 mln. AQSH dollari** qiymatida qayd etildi.

XORAZM VILOYATINING MDH MAMLAKATLARI BILAN UMUMIY TASHQI SAVDO AYLANMASIDAGI ULUSHI

Xorazm viloyatining MDH mamlakatlari bilan tashqi savdo aylanmasining eng yuqori hajmlari Rossiya (**27,2 %**), Qozog'iston (**3,2 %**) hamda Belarus (**2,2 %**) davlatlari bilan qayd etildi.

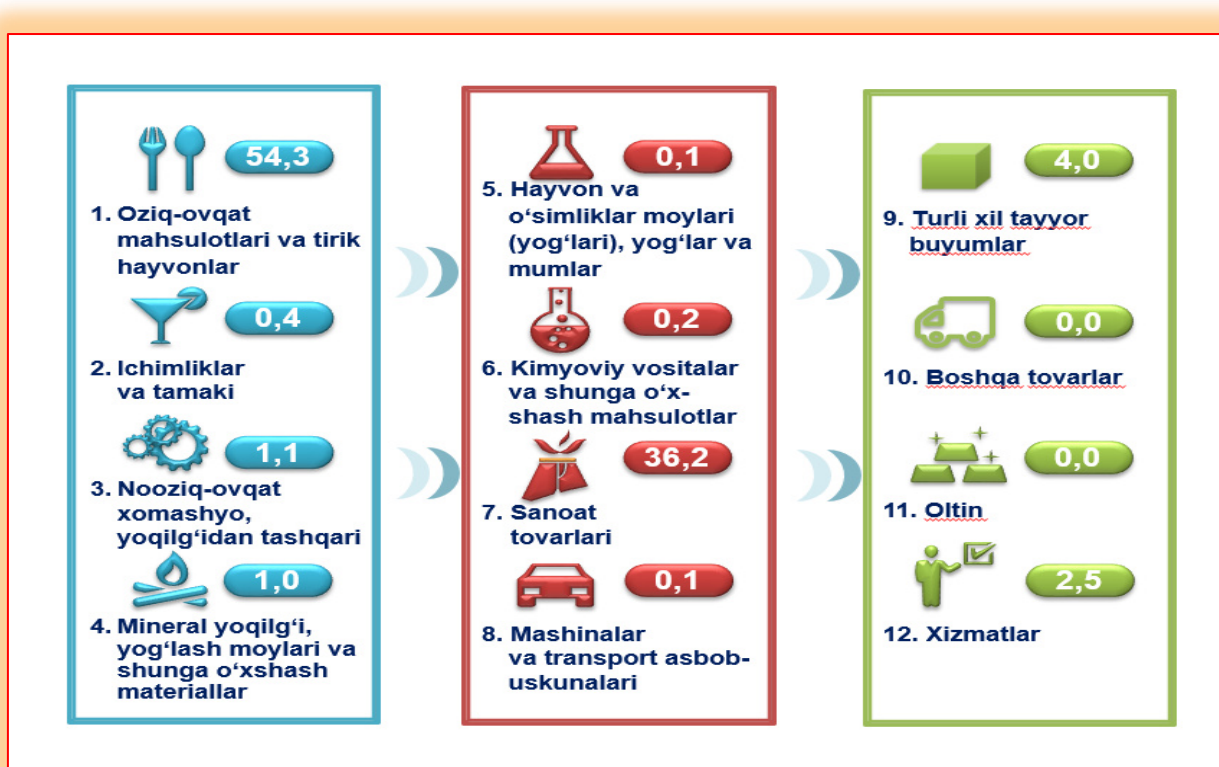
XORAZM VILOYATI EKSPORTI

Xalqaro iqtisodiy aloqalarning rivojlanishi eksportning barqaror o'sishiga ko'maklashadi va bu o'z navbatida ma'lum natijalarga erishish uchun zamin yaratadi. Mamlakatning eksport salohiyatini oshirish, eksportyorlarni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash, eksportbop mahsulotlar nomenklaturasini kengaytirish maqsadida amalga oshirilgan islohotlar natijasida eksportyorlar soni 110 taga yetdi va ular tomonidan 92,1 mln. AQSH dollari qiymatidagi (2023- yilning mos davriga nisbatan 30,3 % ga ko'paydi) tovar va xizmatlar eksport qilinishi ta'minlandi.

XSST* BO'YICHA EKSPORT TARKIBI

(2024- yil yanvar-mart, ulushi % da)

O'zbekiston Respublikasida tovarlar tashqi savdosi statistik ko'rsatkichlarini shakllantirishda, Tashqi iqtisodiy faoliyat tovar nomenklaturasi (**keyingi o'rinlarda TIF TN**) bilan birgalikda, Birlashgan Millatlar Tashkilotining Xalqaro standartlashgan savdo tasniflagichi (**keyingi o'rinlarda – XSST**) ishlatiladi. Bu o'z navbatida tahliliy maqsadlarda eksport va import qilinadigan tovarlarni 10 ta katta qismga guruhlash uchun imkon beradi. Tovarlarni XSST bo'yicha kodlashtirish, TIF TN va XSST o'rtasida o'tish kalitlari yordamida amalga oshiriladi.

XORAZM VILOYATINING XSST BO'YICHA EKSPORTI TARKIBI

(yanvar-mart, yillar kesimida)

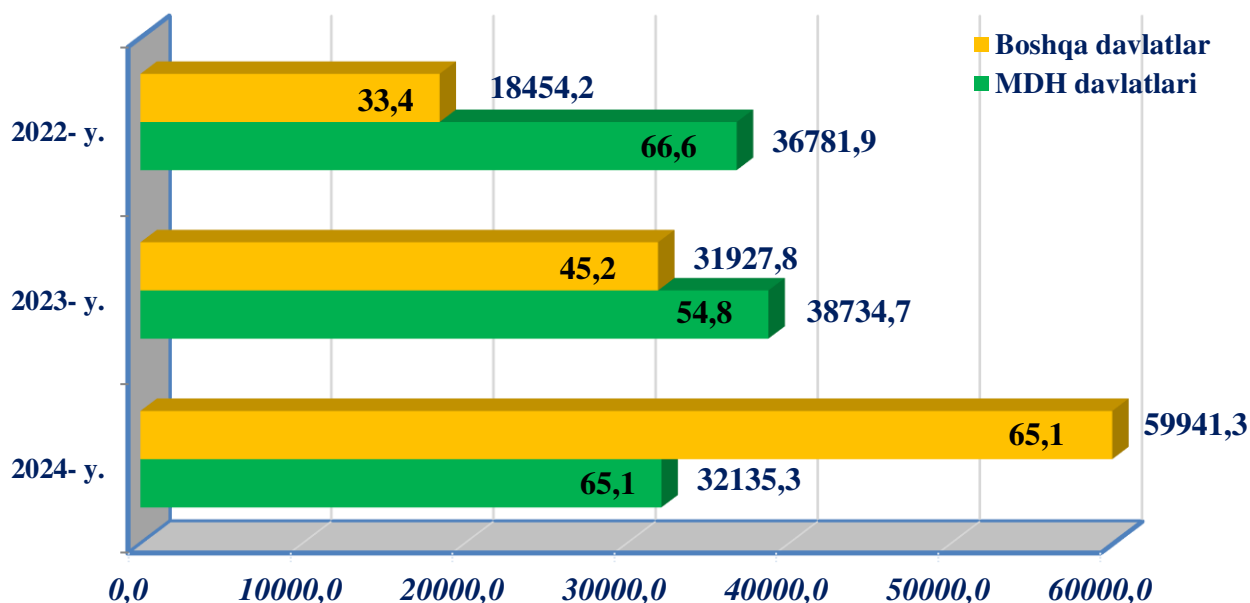
XSST tarkibi	Mln. AQSH dollari		O'zgarish sur'ati, % da		Umumiy hajmga nisbatan, % da	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Jami eksport	70 662,5	92 076,8	127,9	130,3	100,0	100,0
<i>shu jumladan:</i>						
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	22 617,4	49 958,6	152,1	2,2 m.	32,0	54,3
Ichimliklar va tamaki	293,0	357,6	122,1 m.	122,0	0,4	0,4
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg'idan tashqari	1 538,8	1 053,4	97,2	68,5	2,2	1,1
Mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar	1 314,4	932,8	141,0	71,0	1,9	1,0
Hayvon va o'simliklar moylari (yog'lari), yog'lar va mumlar	-	84,0	-	-	-	0,1
Kimyoviy vositalar va shunga o'xshash mahsulotlar	426,9	212,5	3,3 m.	49,8	0,6	0,2
Sanoat tovarlari	29 785,0	33 306,5	109,2	111,8	42,2	36,2
Mashinalar va transport asbob-uskunolari	214,7	112,9	5,3 m.	52,6	0,3	0,1
Turli xil tayyor buyumlar	12 337,5	3 717,5	2,5 m.	30,1	17,5	4,0
Xizmatlar	2 134,9	2 341,1	47,6	109,7	3,0	2,5

Eksport tarkibida tovarlar ulushi **97,5 %**ni tashkil etib, ular oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar (**54,3%**), sanoat tovarlari (**36,2 %**) va turli xil tayyor buyumlar (**4,0 %**) hissasiga to'g'ri kelmoqda.

MDH VA BOSHQA DAVLATLARGA TOVAR VA XIZMATLAR EKSPORTI HAJMLARI DINAMIKASI

(yanvar-mart, ming. AQSH dollari, ulushi, % da)

2024- yilning yanvar-mart oylarida MDH mamlakatlariga **32135,5** mln. AQSH dollari qiymatidagi tovar va xizmatlar eksport qilinib, jami eksportning **34,9** % ini tashkil etdi.

2024- yil yanvar-mart oyida tashqi savdo aylanmasida tovarlar va xizmatlar eksporti bo'yicha asosiy hamkorlarimiz Pokiston, Rossiya, Afg'oniston, Turkiya, XXR, Qozog'iston va Eron kabi davlatlar bo'lgan. Ularning umumiy eksportdagi ulushi 90,6 % ni tashkil etdi.

VILOYAT EKSPORTIDA ASOSIY HAMKOR DAVLATLARNING ULUSHI

(2024- yil yanvar-mart, % da)

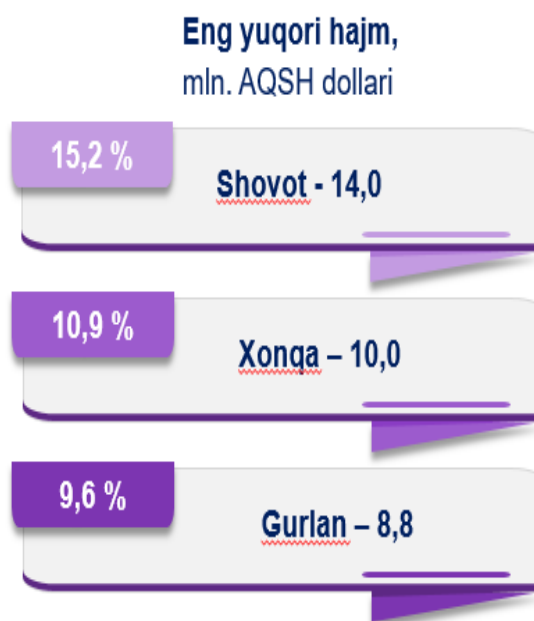

**XORAZM VILOYATINING ASOSIY HAMKOR DAVLATLARGA
AMALGA OSHIRGAN EKSPORTI HAJMI
VA O'SISH SUR'ATLARI**
(yanvar-mart)

Davlatlar	Mln. AQSH dollari		O'sish sur'ati, % da		Egallab turgan o'rni	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Pokiston	18562,9	27463,0	6,9 m.	147,9	1	1
Rossiya	18035,4	23855,2	113,5	132,3	2	2
Afg'oniston	124,6	8459,2	9,7	67,9 m.	16	3
Turkiya	5597,5	8032,8	87,5	143,5	4	4
Xitoy	2873,6	5557,0	84,4	193,4	5	5
Qozog'iston	2830,5	5363,6	26,2	189,5	6	6
Eron	2421,7	4668,5	2,5 m.	192,8	7	7
Iroq	62,0	2982,6	14,5	48,1 m.	22	8
Belarus	777,9	1041,8	2,0 m.	133,9	10	9
BAA	22,5	697,9	6,4	31,0 m.	25	10
Tojikiston	2397,9	509,7	4,4 m.	21,3	8	11
Turkmaniston	859,4	501,9	67,3	58,4	9	12
Ozarbayjon	119,8	347,1	54,7	2,9 m.	18	13
Hindiston	480,7	290,4	21,2 m.	60,4	11	14
Qirg'iz Respublikasi	13481,2	287,2	194,0	2,1	3	15
Polsha	384,4	225,4	5,7 m.	58,6	13	16
AQSh	22,7	182,3	114,4	8,0 m.	24	17
Germaniya	34,9	181,7	6,0	5,2 m.	23	18
Vyetnam	304,2	162,9	60,3	53,6	14	19
Ukraina	109,5	154,5	18,6	141,1	19	20

**XORAZM VILOYATINING HUDUDLAR
KESIMIDA EKSPORTI**
(2024- yil yanvar-mart, mln.AQSH doll)*

Shahar va tumanlar	Hajm mln. AQSH dollari	O'sish sur'ati, % da	Ulushi, % da
Xorazm viloyati	92,1	130,3	100,0
Urganch sh.	7,8	100,7	8,5
Xiva sh.	4,4	117,9	4,8
Bog'ot	6,9	89,6	7,5
Gurlan	8,8	186,4	9,6
Qo'shko'pir	6,0	5,5 m.	6,5
Urganch	7,5	151,5	8,1
Hazorasp	3,6	103,6	3,9
Tuproqqal'a	6,5	2,8 m.	7,1
Xonqa	10,0	113,6	10,9
Xiva	4,3	115,1	4,7
Shovot	14,0	163,6	15,2
Yangiariq	2,7	41,3	3,0
Yangibozor	8,9	129,4	9,7

Viloyat eksporti tarkibida eng yuqori ulushni Shovot tumani 15,2 % bilan 14,0 mln. AQSH dollarini, eng quyi ulushni esa Yangiariq tumani 3,0 % bilan 2,7 mln. AQSH dollarini tashkil etdi.

* Tabiiy gaz va elektr energiyasi yetkazib berish, shuningdek, maxsus eksport va safarlar bo'yicha rasmiy statistik ma'lumotlar, O'zbekiston Respublikasi viloyatlari, tuman va shaharlari bo'yicha taqsimlanmagan.

MEVA-SABZAVOT MAHSULOTLARI EKSPORTI

Hukumat tomonidan qishloq xo'jaligi va bog'dorchilikni rivojlantirishga katta e'tibor qaratilayotgani bois eksport qilinayotgan mahsulotlar sifati va hajmi yildan-yilga ortib bormoqda. Jumladan, 2024- yil yanvar-mart oylarida **45,7** ming tonna meva va sabzavotlar eksporti amalga oshirilgan bo'lib, ushbu ko'rsatkich 2023- yilning mos davriga nisbatan **5,1** martaga yoki **36,7** ming tonnaga ko'paydi.

Meva-sabzavot mahsulotlarining asosiy eksport bozorlari Pokiston (**52,0 %**), Rossiya (**16,8 %**), Afg'oniston (**13,4 %**) hamda Qozog'iston (**9,0 %**) davlatlari hissasiga to'g'ri kelgan.

2024- yil yanvar-mart oylarida oziq-ovqat mahsulotlarining asosiy qismi bo'lgan **43,4 mln.** AQSH dollari qiymatidagi meva-sabzavot eksport qilindi. Bu ko'rsatkich 2023- yilning mos davriga nisbatan **2,2 martaga** ko'paydi va jami eksportdagi ulushi **47,1 %** ni tashkil etdi.

MEVA-SABZAVOT MAHSULOTLARI EKSPORTI

(2024- yil yanvar-mart, ming AQSH dollari, ulushi qiymatga nisbatan)

Dukkakli sabzavotlar 30504,4 ming AQSH dollari 7576,7 tonna 70,3 %	Karam 4 335,6 ming AQSH dollari 21100,0 tonna 10,0 %	Pomidor 1669,8 ming AQSH dollari 1574,4 tonna 3,9 %	Piyoz 1397,7 ming AQSH dollari 5092,1 tonna 3,2 %
Sabzi 1166,7 ming AQSH dollari 5085,4 tonna 2,7 %	Uzum 1274,2 ming AQSH dollari 1250,0 tonna 2,9 %	Bodring 352,1 ming AQSH dollari 536,9 tonna 0,8 %	Limon 218,1 ming AQSH dollari 198,3 tonna 0,5 %
Boshqa sabzavotlar 844,3 ming AQSH dollari 1537,8 tonna 1,9 %	Xurmo 269,7 ming AQSH dollari 515,6 tonna 0,6 %	Quritilgan meva-sabzavotlar 864,5 ming AQSH dollari 853,5 tonna 2,0 %	Boshqa mevalar 463,5 ming AQSH dollari 417,7 tonna 1,1 %

**MEVA-SABZAVOT MAHSULOTLARINING
EKSPORT GEOGRAFIYASI**
(2024- yil yanvar-mart)

Davlatlar	Tonna (birlikda)	ming AQSH dollari	Ulushi, % da *
Pokiston	5901,3	22531,8	52,0
Afg'oniston	1809,3	7268,5	16,8
Rossiya	13632,4	5828,4	13,4
Qozog'iston	18470,0	3882,0	9,0
Iroq	2556,6	1887,4	4,4
BAA	2000,1	678,8	1,6
Eron	456,0	603,4	1,4
Ozarbayjon	83,7	130,1	0,3
Turkmaniston	139,8	129,7	0,3
Ukraina	120,0	118,2	0,3
Turkiya	88,0	112,2	0,3
boshqa davlatlar	481,1	190,1	0,4

* qiymat ifodasidan

2024- yil yanvar-mart oylarida meva va sabzavotlar eksportining qiymat jihatidan eng katta hajmi Pokistonga to‘g‘ri keldi (meva va sabzavotlar eksporti umumiy hajmining **52,0 %** ni), bu ko‘rsatkich Rossiyaga eksport hajmidan **3,1** martaga ko‘p.

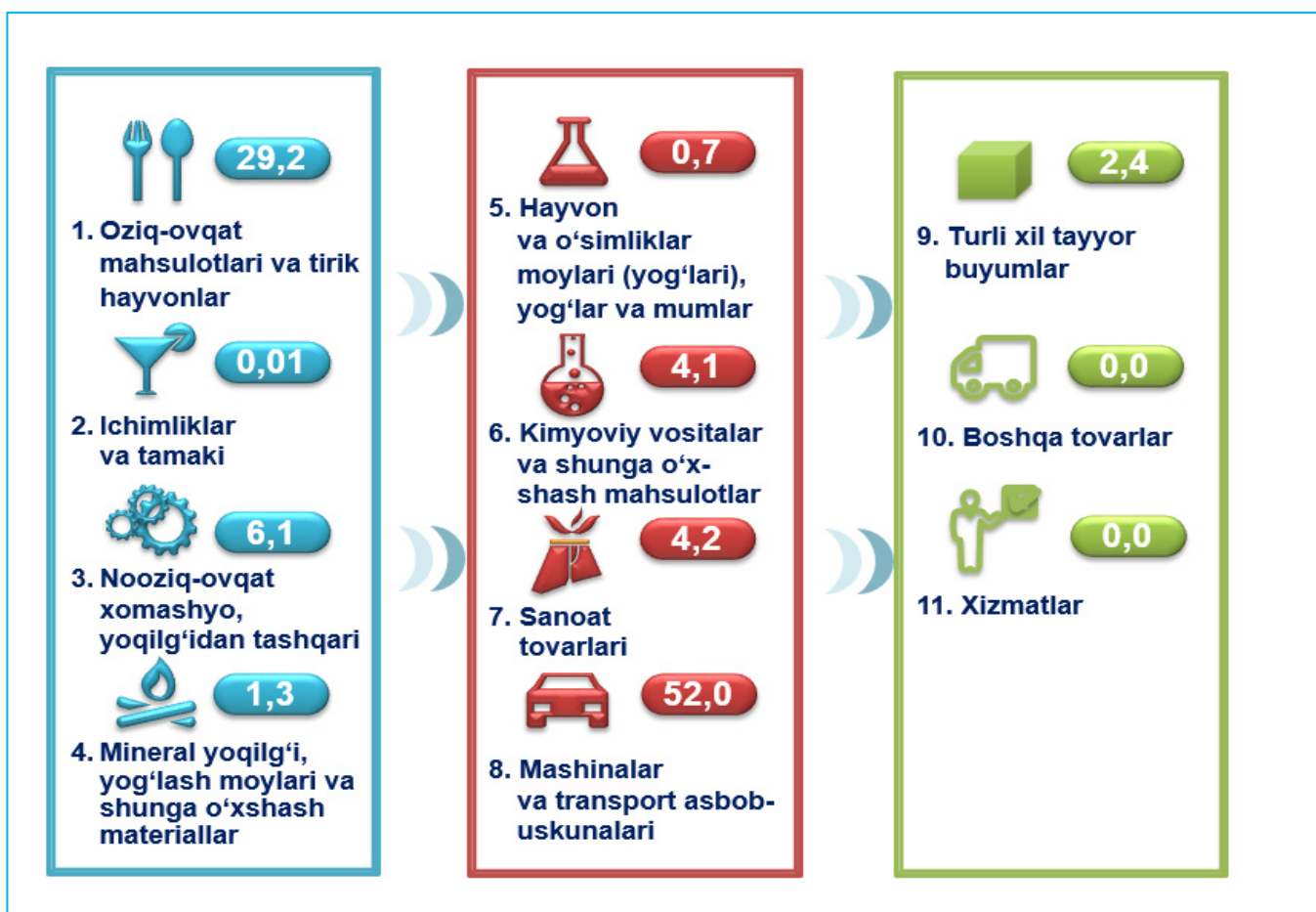

XORAZM VILOYATINING IMPORTI

2024- yilning yanvar-mart oylarida import hajmi **99,4** mln. AQSH dollarini tashkil qildi va 2023- yilning mos davriga nisbatan **7,0 %** ga oshdi. Import tarkibida eng katta ulush, mashinalar va transport asbob-uskunolari (**52,0 %**), oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar (**29,2 %**) hamda nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg‘idan tashqari (6,1 %) hisobiga to‘g‘ri keldi.

XSST BO‘YICHA IMPORT TARKIBI

(2024- yil yanvar-mart, ulushi, % da)

Tovarlar importi dinamikasi tahliliga ko‘ra, 2024- yilning yanvar-mart oylarida import qilingan tovarlar hajmi, o‘tgan yilning mos davriga nisbatan **33,1** mln. AQSH dollariga kamaydi va **99,4** mln. AQSH dollarini tashkil etdi.

XORAZM VILOYATINING XSST BO'YICHA IMPORTI
TARKIBI
(yanvar-mart, yillar kesimida)

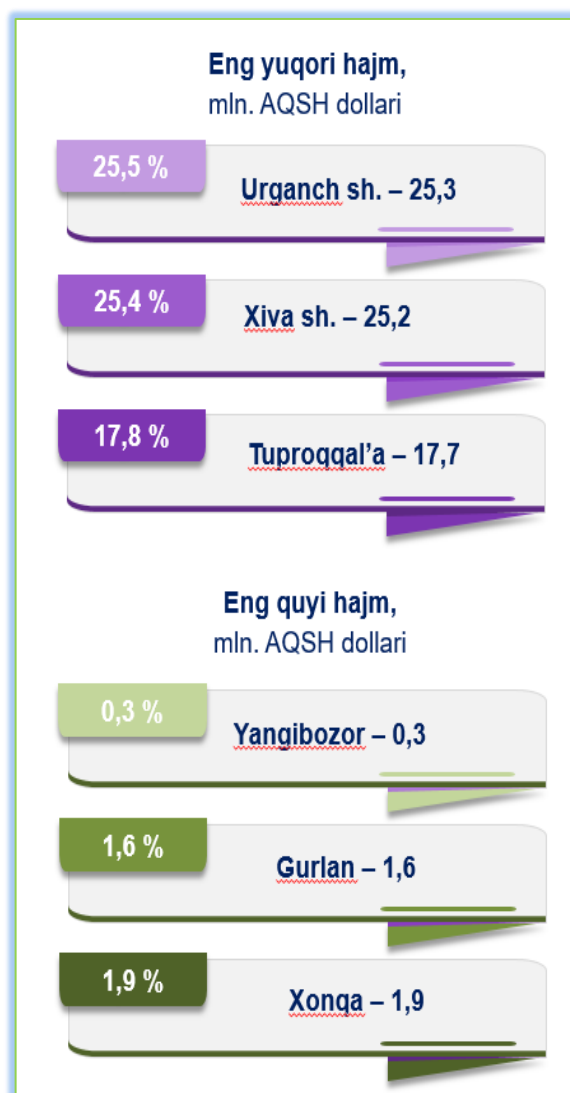
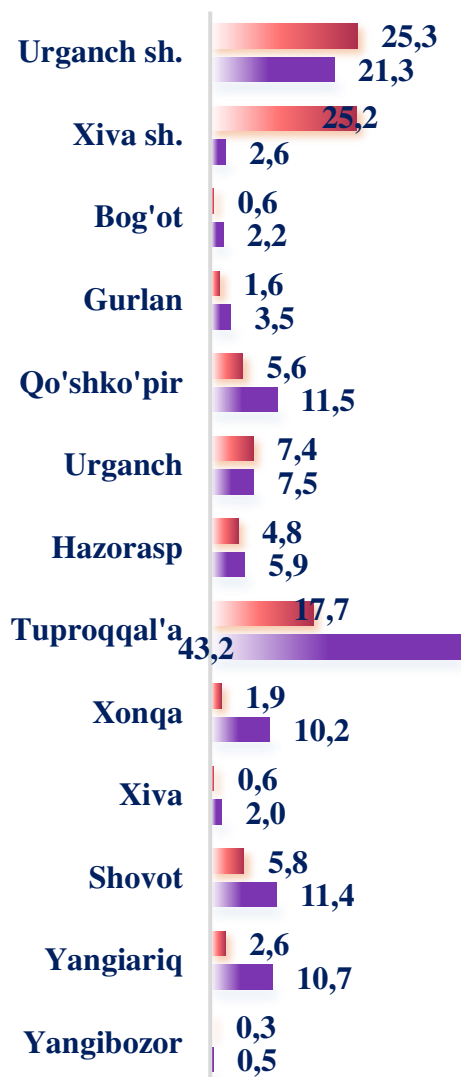
XSST tarkibi	mln. AQSH dollari		O'sish sur'ati, % da		Umumiy hajmga nisbatan. % da	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Jami import	132 506,8	99 420,9	2,2 m.	75,0	100,0	100,0
<i>shu jumladan:</i>						
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	38 281,2	29 007,5	20,1 m.	75,8	28,9	29,2
Ichimliklar va tamaki	9,5	5,9	85,7	62,0	0,0	0,0
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg'idan tashqari	11 015,1	6 066,2	173,9	55,1	8,3	6,1
Mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar	2 950,3	1 266,3	5,5 m.	42,9	2,2	1,3
Hayvon va o'simliklar moylari (yog'lari), yog'lar va mumlar	698,3	712,5	102,9	102,0	0,5	0,7
Kimyoviy vositalar va shunga o'xshash mahsulotlar	6 188,7	4 081,3	109,0	65,9	4,7	4,1
Sanoat tovarlari	6 159,8	4 196,7	89,0	68,1	4,6	4,2
Mashinalar va transport asbob-uskunolari	62 399,9	51 708,7	195,2	82,9	47,1	52,0
Turli xil tayyor buyumlar	4 804,0	2 375,8	88,9	49,5	3,6	2,4

**MDH VA BOSHQA DAVLATLARDAN TOVAR VA XIZMATLAR
IMPORTI HAJMLARI DINAMIKASI**
(*yanvar-sentabr, mln. AQSH dollari, ulushi, % da*)

Davlatlar	Mln. AQSH dollari		O'sish sur'ati, % da		Umumiy hajmdagi o'rni	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Rossiya	14605,1	28259,0	145,4	193,5	4	1
Islandiya		22510,6	-	-	-	2
Xitoy	21718,4	12184,5	133,8	56,1	2	3
Germaniya	10591,4	11165,6	12,1 m.	105,4	5	4
Braziliya	35398,6	6016,3	-	17,0	1	5
Turkiya	15739,5	4499,5	79,9	28,6	3	6
Belarus	5373,3	3438,9	13,7 m.	64,0	6	7
Litva	1513,4	2415,3	196,7	159,6	16	8
Eron	2467,6	1936,9	5,6 m.	78,5	10	9
Turkmaniston	1699,9	1700,2	117,2	100,0	15	10
Qozog'iston	3531,3	786,8	119,6	22,3	8	11
Koreya Respublikasi	1709,8	749,0	118,9	43,8	14	12
Niderlandiya	120,4	711,7	27,3 m.	5,9 m.	27	13
BAA	11,9	415,3	22,9	34,8 m.	35	14
Hindiston	669,9	364,4	67,7	54,4	19	15
Pokiston	217,1	265,0	3,0 m.	122,1	24	16
Ukraina	309,7	259,5	27,5	83,8	22	17
Bangladesh	548,2	221,1	163,3	40,3	20	18
Italiya	790,0	176,8	12,6 m.	22,4	18	19
Bolgariya	498,0	156,9	-	31,5	21	20

XORAZM VILOYATINING HUDUDLAR KESIMIDA IMPORTI

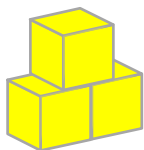
(2024- yil yanvar-mart)

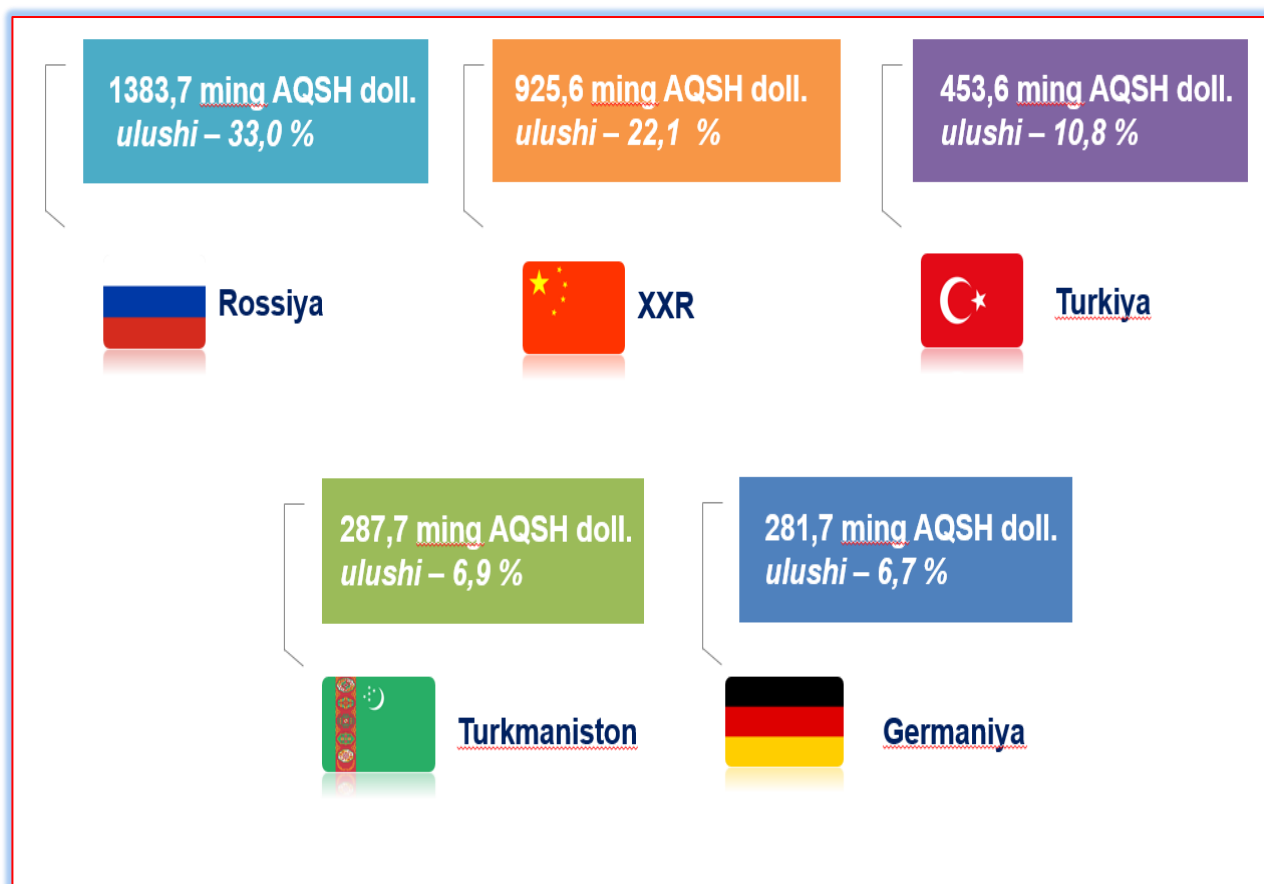
Viloyat importi tarkibida eng yuqori ulushni Urganch shahri 25,5 % bilan 25,3 mln. AQSH dollarini, eng quyi ulushni esa Yangibozor tumani 0,3 % bilan 0,3 mln. AQSH dollarini tashkil etdi.

SANOAT MAHSULOTLARI IMPORTI

2024- yil yanvar-mart oylarida import tarkibida sanoat mahsulotlari tovarlari hajmi **4,2 mln.** AQSH dollarini tashkil etib, o'tgan yilning shu davriga nisbatan **31,2 %** ga kamaydi hamda importning umumiy hajmidagi ulushi **4,2 %** ga yetdi.

SANOAT MAHSULOTLARI IMPORT QILINGAN ASOSIY HAMKOR DAVLATLAR (2023- yil yanvar-mart, ulushi, % da)

Sanoat mahsulotlari importi asosan probka va daraxtdan tayyorlangan buyumlar (mebeldan tashqari) (1,0 mln. AQSH dollari), to'qimachilik yigirilgan ipi, matolar, tayyor buyumlar va shunga o'xshash mahsulotlar (1,0 mln. AQSH dollari), metallardan tayyorlangan buyumlar (0,7 mln. AQSH dollari), qog'oz, karton va qog'oz xamiri, qog'oz yoki karton mahsulotlari (0,5 mln. AQSH dollari) va boshqalardan tashkil topgan.

Statistik ko'rsatkichlarga izohlar

Tovarlar eksporti – agar qonunchilikda boshqa tartib ko'zda tutilmagan bo'lsa, tovarlarni O'zbekiston Respublikasi bojxona chegarasidan qaytarib olib kirish majburiyatisiz olib chiqish.

Reeksport – xorijiy tovarlar bojxona hududidan olib chiqiladigan bojxona rejimi.

Tovarlar importi – tovarlarni O'zbekiston Respublikasi bojxona chegarasidan qaytarib olib chiqish majburiyatisiz olib kirish.

Reimport – bojxona hududidan eksport rejimida olib chiqilgan O'zbekiston Respublikasi tovarlari O'zbekiston Respublikasining Bojxona kodeksida ko'rsatilgan muddatda (olib chiqilgan paytdan boshlab o'n yil ichida) qaytarib olib kiriladigan rejim.

Tashqi savdo aylanmasi – mamlakatning muayyan davrdagi eksport va import qiymatlari summasi.

Tovarlar kelib chiqqan mamlakat – tovar to'liq ishlab chiqarilgan yoki yetarli darajada qayta ishlov berilgan mamlakat (tovar yetarli darajada qayta ishlov berilgan mamlakat "Bojxona tarifi to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi qonunining 26- moddasiga asosan aniqlanadi).

Tovarlarning belgilangan manzili – yuklab jo'natish paytida tovar yetkazib berilishi belgilangan mamlakat sifatida ma'lum bo'lgan mamlakat.

Tovarlarning statistik qiymati – shartnoma valyutasidan qat'i nazar yagona bazisga keltirilgan shartnoma bo'yicha tovarlar qiymati.

Xizmatlar (ishlar) eksporti — O'zbekiston Respublikasining rezidentlari tomonidan norezidentlarga, iqtisodiy geografik joylashuvidan qat'i nazar, ko'rsatilgan xizmatlar (bajarilgan ishlar).

Xizmatlar (ishlar) importi — norezidentlar tomonidan O'zbekiston Respublikasi rezidentlariga, iqtisodiy geografik joylashuvidan qat'i nazar, ko'rsatilgan xizmatlar (bajarilgan ishlar).

***Ma'lumot uchun:** O'zbekiston Respublikasida tovarlar tashqi savdosi statistika ko'rsatkichlarini shakllantirishda, Tashqi iqtisodiy faoliyat tovar nomenklaturasi (keyingi o'rinlarda TIF TN) bilan birgalikda, Birlashgan Millatlar Tashkilotining Xalqaro standartlashgan savdo tasniflagichi (keyingi o'rinlarda – XSST) ishlatiladi. Bu o'z navbatida tahliliy maqsadlarda eksport va import qilinadigan tovarlarni 10 ta katta qismga guruhlash uchun imkon beradi. Tovarlarni XSST bo'yicha kodlashtirish, TIF TN va XSST o'rtasida o'tish kalitlari yordamida amalga oshiriladi.*

XII. XORAZM VILOYATINING DOIMIY AHOLISI

2024- yil 1- aprel holatiga, dastlabki ma'lumotlar

Xorazm viloyatining doimiy aholisi soni 2024- yilning 1-aprel holatiga **2002,8** ming kishini tashkil etib, yil boshiga nisbatan **7,3** ming kishiga yoki **0,4** %ga ko'paydi. Jumladan, shahar aholisi soni **661,9** ming kishini (jami aholi sonidagi ulushi **33,0** %), qishloq aholisi soni **1 340,9** ming kishi (**67,0** %)ni tashkil etdi.

Doimiy aholi soni

2 002,8 *ming kishi*

Tabiiy o'sish

(+)7,6 *ming kishi*

Doimiy aholining yashash joyi bo'yicha taqsimlanishi

Shahar

33,0%

Qishloq

67,0%

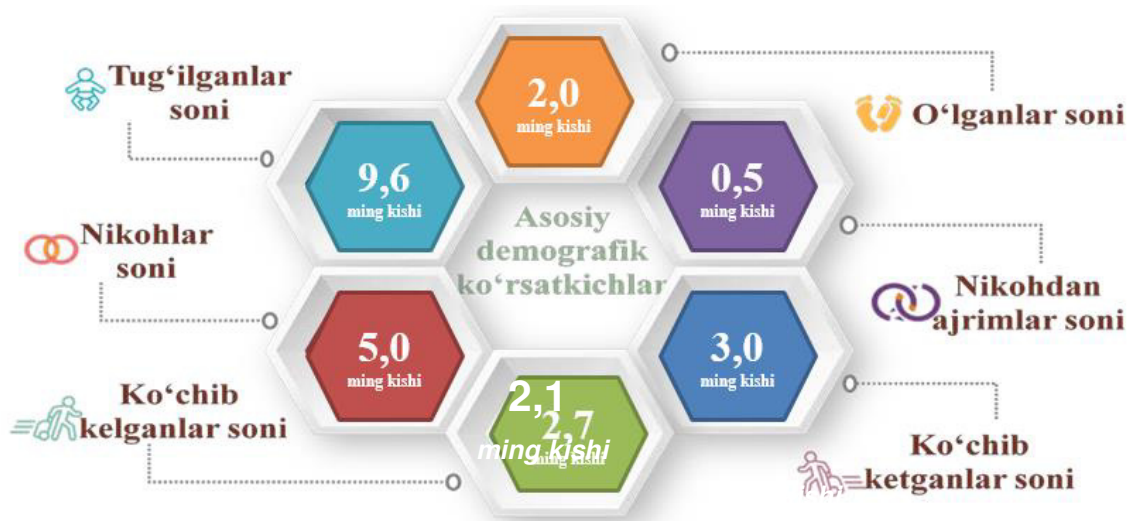
Doimiy aholining sonining yillar bo'yicha taqsimlanishi

— Aholi soni, ming kishi

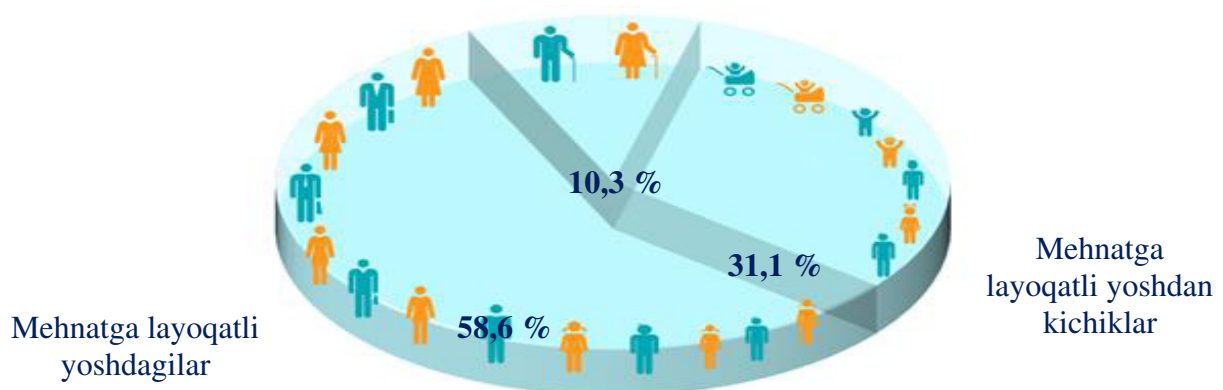
— Yillar bo'yicha o'sish sur'ati %

Xorazm viloyati bo'yicha asosiy demografik ko'rsatkichlar 2024- yil yanvar-mart

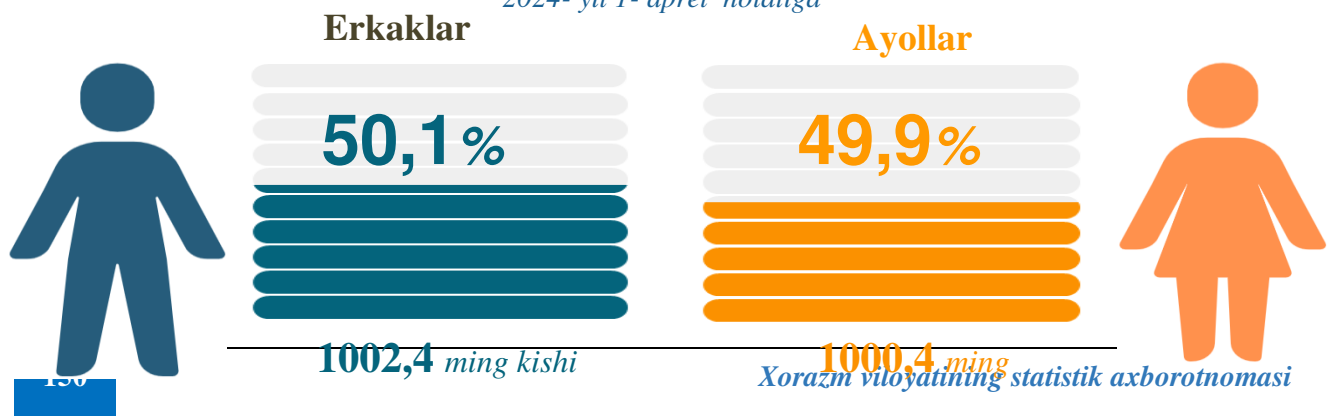
Yosh guruhlari bo'yicha aholi soni 2024- yil 1-aprel holatiga

Mehnatga layoqatli
yoshdan kattalar

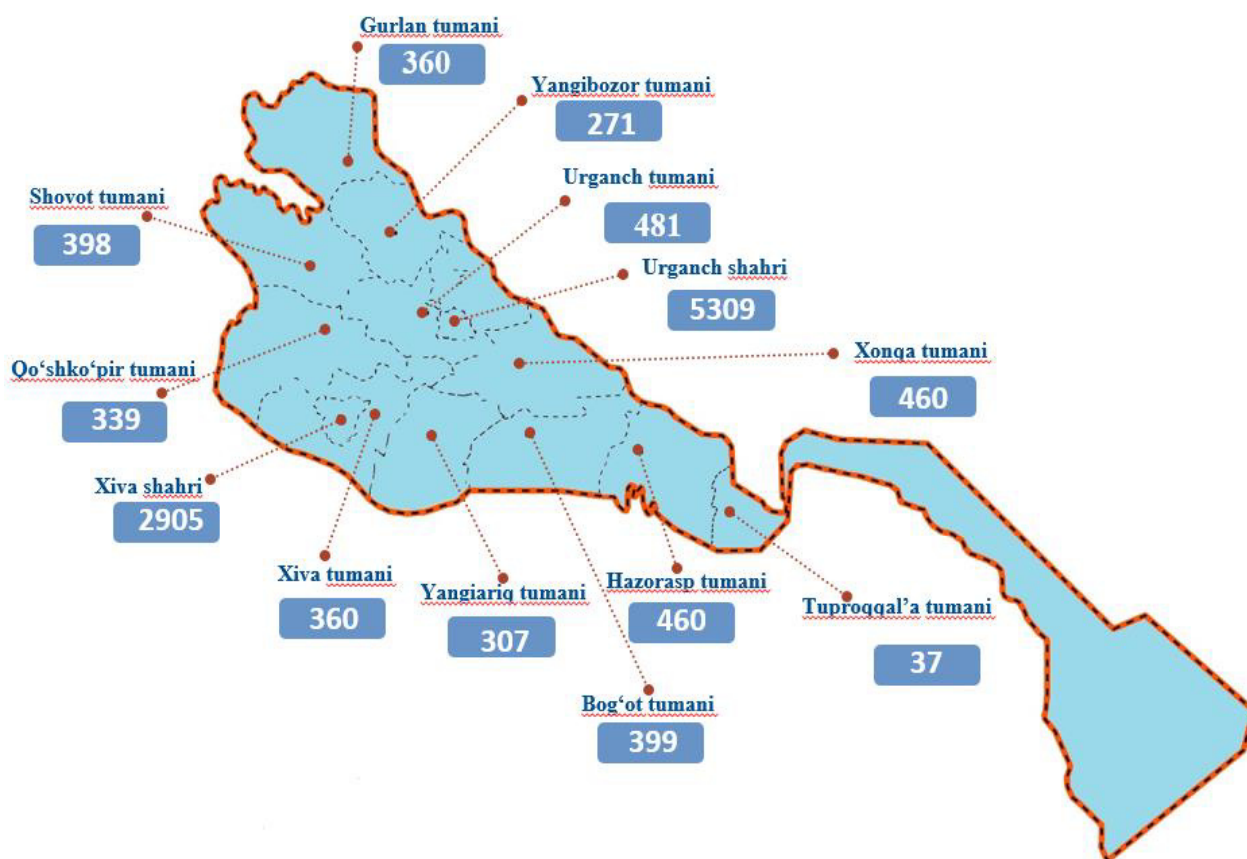
2024- yil 1-aprel holatiga ko'ra, viloyat doimiy aholisi sonining 31,1 % i mehnatga layoqatli yoshdan kichiklar, 58,6 % i mehnatga layoqatli yoshdagilar va 10,3 % i mehnatga layoqatli yoshdan kattalar hissasiga to'g'ri kelmoqda.

Doimiy aholi sonining taqsimlanishi 2024- yil 1- aprel holatiga

Xorazm viloyati bo'yicha aholi zichligi

2024- yil 1- aprel holatiga, 1 kv.km.ga to'g'ri keladigan aholi soni, kishi

Viloyatda 2024- yil 1- aprel holatiga 1 kvadrat kilometrda o'rtacha **331** kishi to'g'ri kelgan. Bu esa o'tgan yilning mos davriga nisbatan solishtirilganda 6 kishiga ortgan (2023- yilda 1 kv.km.ga 325 kishi).

Shahar va tumanlar bo'yicha qaraydigan bo'lsak, aholi zichligining eng yuqori ko'rsatkichi Urganch shahrida **5309** kishi, Xiva shahrida **2905** kishi, Urganch tumanida **481** kishi, Hazorasp tumanida **460** kishi, Xonqa tumanida **460** kishini tashkil etgan bo'lsa, eng past ko'rsatkichlar Tuproqqal'a tumanida **37** kishi, Yangibozor tumanida **271** kishi, Yangiariq tumanida **307** kishi, Qo'shko'pir tumanida **339** kishini tashkil etgan.

Doimiy aholi sonining shahar va tumanlar bo'yicha taqsimlanishi
2024- yil 1-aprel holatiga

Shahar va tumanlar nomi	2023- yil	2024- yil	O'sish sur'ati, % da
Viloyat bo'yicha	1965,2	2 002,8	101,9
shaharlar :			
Urganch sh.	150,7	153,8	102,1
Xiva sh.	97,3	99,0	101,7
tumanlar:			
Bog'ot	173,2	176,7	102,0
Gurlan	155,1	157,8	101,7
Qo'shko'pir	179,4	182,7	101,8
Urganch	210,2	214,5	102,0
Hazorasp	202,9	206,8	101,9
Tuproqqal'a	58,2	59,7	102,6
Xonqa	195,6	199,1	101,8
Xiva	152,4	155,4	102,0
Shovot	177,6	181,0	101,9
Yangiariq	121,4	123,5	101,7
Yangibozor	91,2	92,8	101,8

Xorazm viloyati shahar va tumanlari kesimida 2024- yil 1- aprel holatiga eng ko'p aholining o'sish surati Tuproqqal'a tumanida 2,6 foizga, Urganch shahrida 2,1 foizga , Bog'ot, Urganch tumani va Xiva tumanida 2,0 foizga kuzatilgan.

QAYD ETILGAN TUG'ILISHLAR

Shahar va tumanlar kesimida tug'ilishlar soni
2024-yil yanvar-mart, kishi

Hududlar kesimida tug'ilganlar soni va koeffitsiyenti, kishi

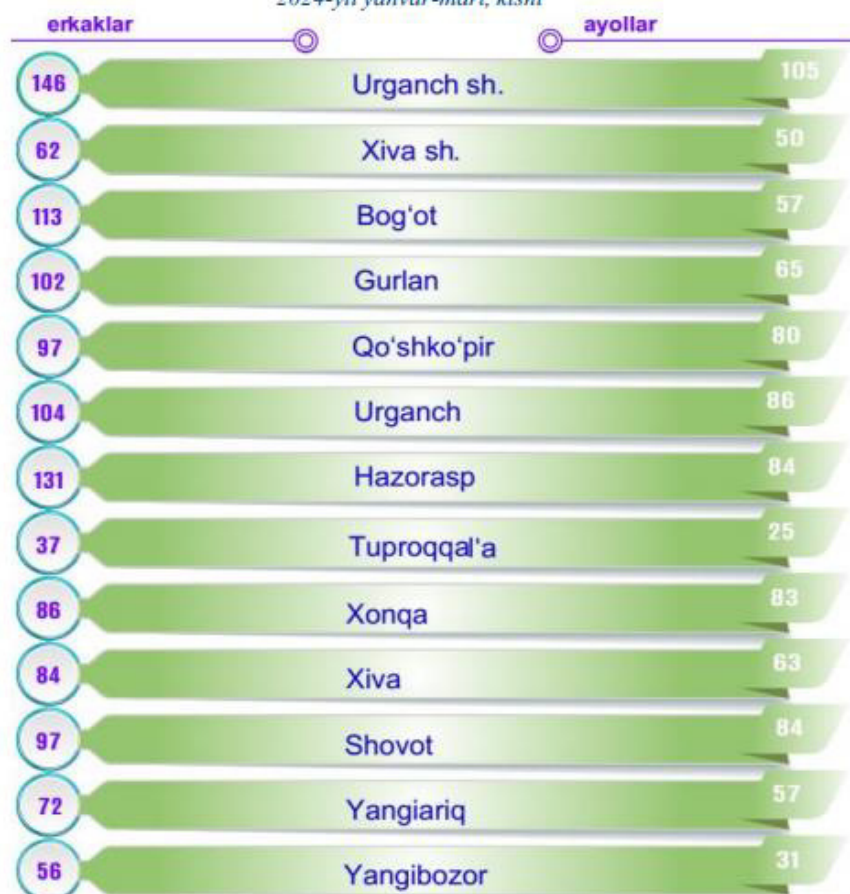
2024-yil yanvar-mart oylarida 9 628 ta bola tug'ilganligi qayd etilgan bo'lib, mos ravishda 1000 aholiga nisbatan tug'ilish koeffitsiyenti 19,4 promilleni tashkil etdi hamda bu ko'rsatkich 2023- yilga nisbatan 0,6 promillega kamayganligi kuzatildi (2023-yilning yanvar-mart oylarida 20,0 promilleni tashkil etgan).

O'limlar soni

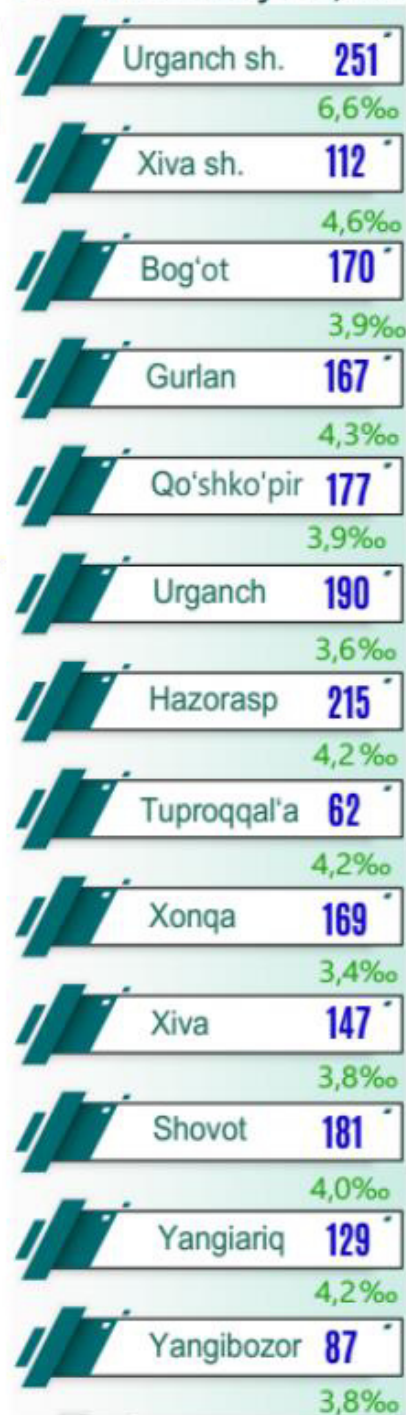

Shahar va tumanlar kesimida vafot etganlar soni

2024-yil yanvar-mart, kishi

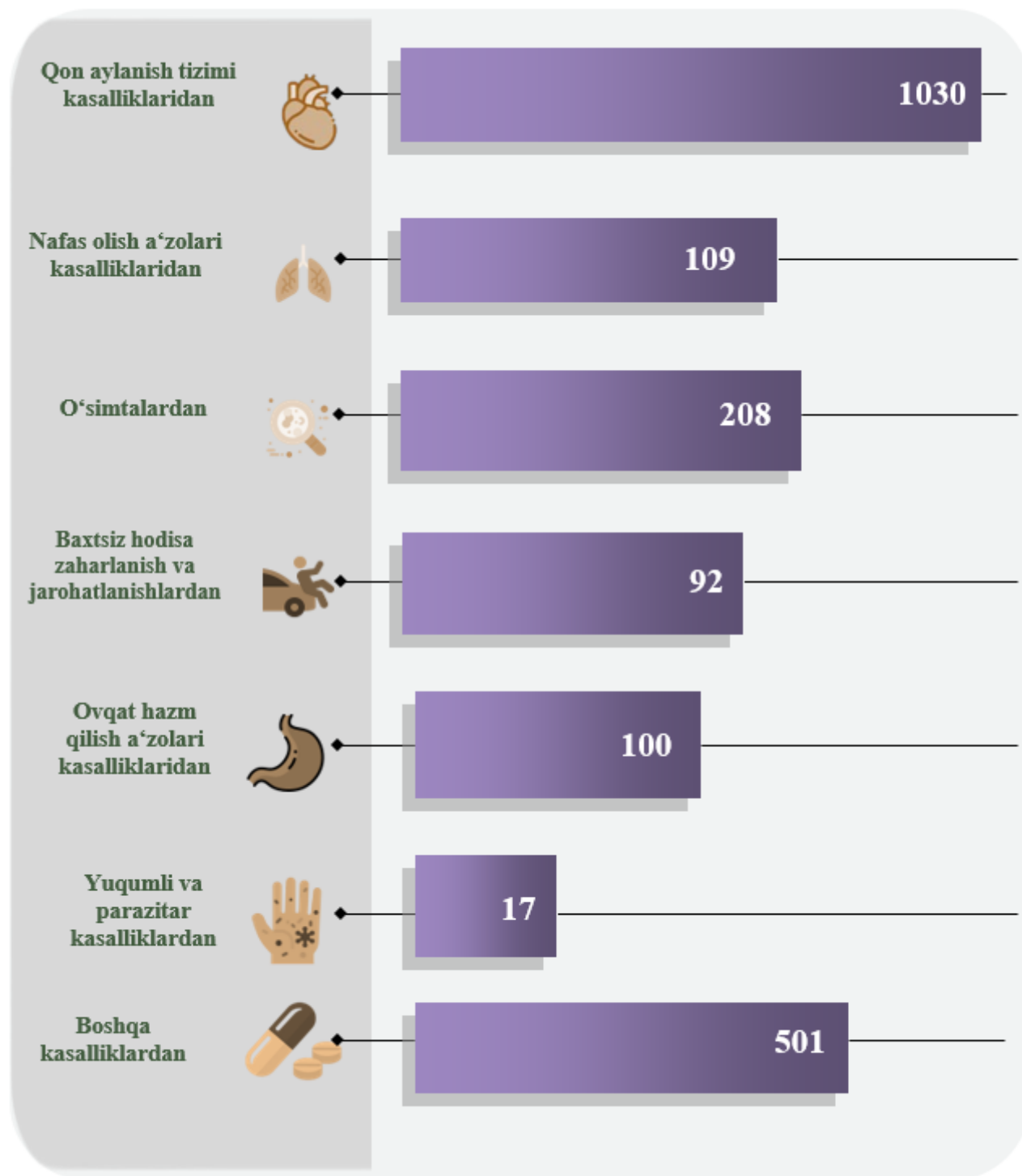
Hududlar kesimida o'limlar soni va ko'effitsiyenti, kishi

2024-yilning yanvar-mart oylarida 2 057 ta o'lim qayd etilgan bo'lib, har 1000 aholiga o'lim ko'effitsiyenti 4,1 promilleni tashkil etgan hamda 2023-yil yanvar- mart oylariga nisbatan 0,3 promillega kamaygani kuzatildi (2023- yilda 4,4 promilleni tashkil etgan).

O‘limning asosiy sabablar bo‘yicha taqsimlanishi

2024- yil yanvar-mart, kishi

2024- yilning yanvar-mart oylarida qayd etilgan o‘lim holatining 50,1 %i – qon aylanish tizimi kasalliklaridan, 10,1 %i – o‘simtalardan, 5,3 %i – nafas olish aʼzolari kasalliklaridan, 4,5 %i – baxtsiz hodisa, zaharlanish va jarohatlanishlardan, 4,9 %i – ovqat hazm qilish aʼzolari kasalliklaridan, 0,8 %i – yuqumli va parazitlar kasalliklardan, 24,3 %i boshqa kasalliklardan vafot etganlar.

QAYD ETILGAN NIKOHLAR

Hududlar kesimida nikohlar soni va koeffitsiyenti, birlik

Urganch sh.	228	6,0‰
Xiva sh.	305	12,4‰
Bog'ot	427	9,7‰
Gurlan	493	12,6‰
Qo'shko'pir	573	12,6‰
Urganch	412	7,7‰
Hazorasp	436	8,5‰
Tuproqqal'a	131	8,9‰
Xonqa	500	10,1‰
Xiva	495	12,8‰
Shovot	500	11,1‰
Yangiariq	315	10,3‰
Yangibozor	223	9,7‰

Shahar va tumanlar kesimida nikohlar soni va koeffitsiyenti 2024- yil yanvar-mart, birlik

shahar	qishloq
228	Urganch sh.
305	Xiva sh.
71	Bog'ot
200	Gurlan
140	Qo'shko'pir
61	Urganch
63	Hazorasp
58	Tuproqqal'a
148	Xonqa
28	Xiva
128	Shovot
74	Yangiariq
34	Yangibozor

2024- yilning yanvar-mart oylarida 5 038 ta nikoh qayd etilgan bo'lib, har 1000 aholiga nikoh koeffitsiyenti 10,1 promilleni tashkil etgan hamda 2023- yilga nisbatan 0,7 promillega kamaygani kuzatildi (2023-yilning yanvar-mart oylarida 10,8 promille bo'lgan).

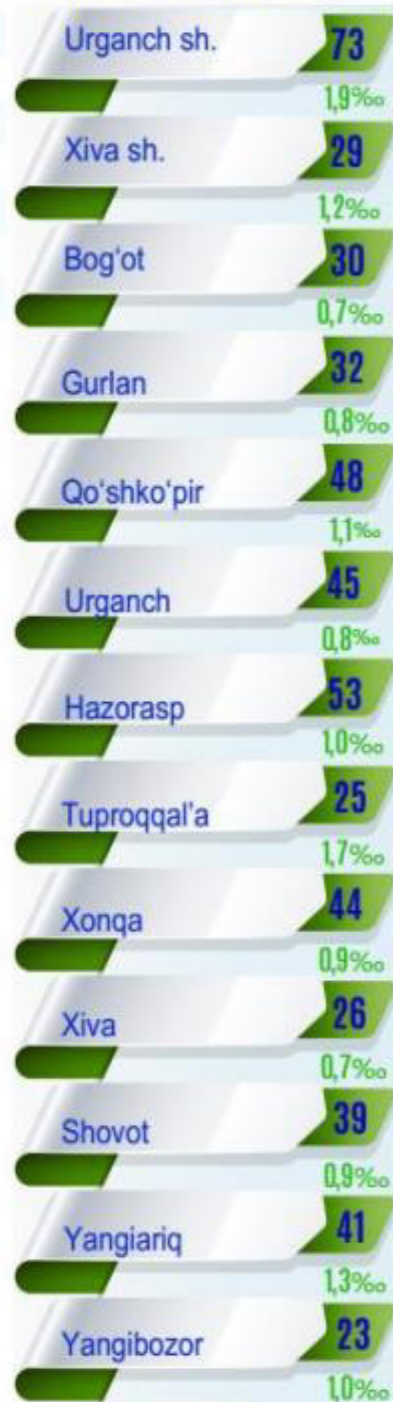
NIKOHDAN AJRALISHLAR

Yillar kesimida soni

Yillar kesimida o'sish sur'ati (foizda)

Iududlar kesimida nikohdan ajralishlar soni va koeffitsiyenti, birlik

Nikohdan ajralishlar soni va koeffitsiyenti

2024-yil yanvar-mart, birlik

2024-yil yanvar-mart oylarida 508 ta nikohdan ajralishlar qayd etilgan bo'lib, har 1000 aholiga nikohdan ajralishlar koeffitsiyenti 1,0 promilleni tashkil etgan hamda 2023-yilga nisbatan 0,3 promillega kamayganligi kuzatildi (2023-yil yanvar-mart oylarida 1,4 promille bo'lgan).

AHOLI MIGRATSIYASI

(Doimiy yashash maqsadida ko'chib kelganlar va ko'chib ketganlar)

2024- yil yanvar-mart oylarida viloyat bo'yicha doimiy yashash maqsadida ko'chib kelganlar jami soni 2 707 kishini tashkil etdi.

Doimiy yashash maqsadida ko'chib ketganlar soni jami 3 028 kishini, migratsiya saldosi minus 321 kishini tashkil etdi. (2023- yil yanvar-mart oylarida minus 445 kishini tashkil etgan).

Shahar va tumanlar bo'yicha ko'chib kelganlar va ko'chib ketganlar soni

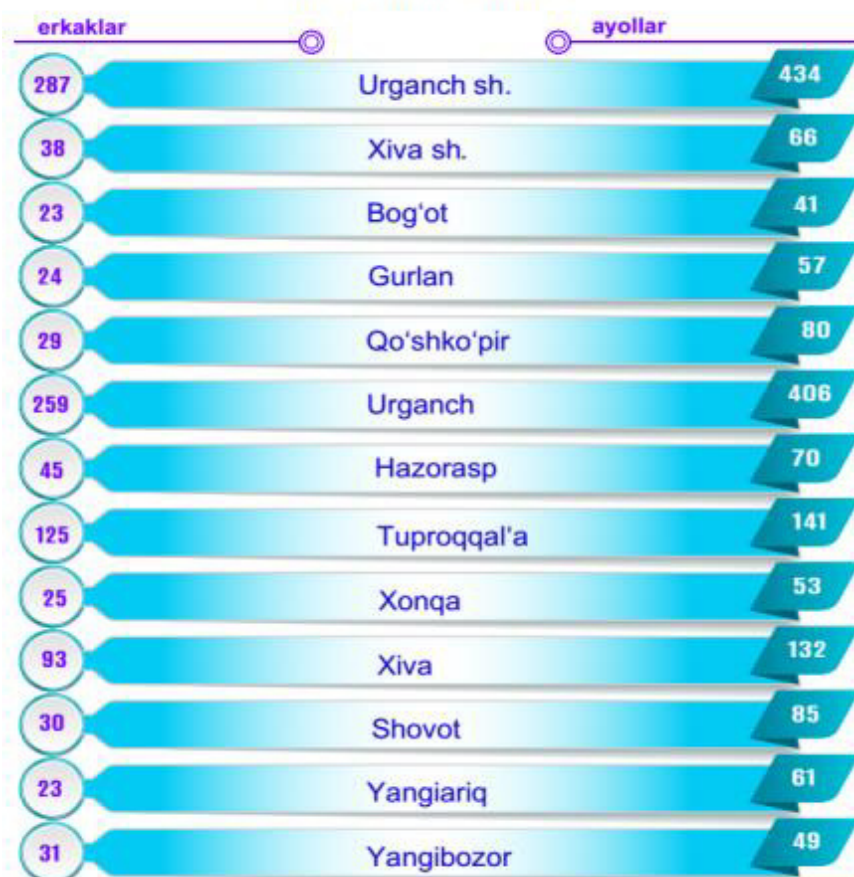
(kishi)

	2023 - yil yanvar- mart			2024- yil yanvar- mart		
	Ko'chib kelganlar	Ko'chib ketganlar	Migratsiya saldosi	Ko'chib kelganlar	Ko'chib ketganlar	Migratsiya saldosi
Viloyat bo'yicha:	2079	2524	-445	2707	3028	-321
<i>shaharlar:</i>						
Urganch sh.	491	561	-70	721	687	34
Xiva sh.	114	177	-63	104	226	-122
<i>tumanlar:</i>						
Bog'ot	52	96	-44	64	104	-40
Gurlan	61	110	-49	81	166	-85
Qo'shko'pir	66	143	-77	109	174	-65
Urganch	511	362	149	665	491	174
Hazorasp	93	294	-201	115	252	-137
Tuproqqal'a	240	116	124	266	185	81
Xonqa	59	159	-100	78	196	-118
Xiva	152	176	-24	225	189	36
Shovot	65	147	-82	115	150	-35
Yangiariq	106	110	-4	84	110	-26
Yangibozor	69	73	-4	80	98	-18

KO'CHIB KELGANLAR

Ko'chib kelganlar soni va koeffitsiyenti
2024- yil yanvar-mart, kishi

Ko'chib kelganlar soni va koeffitsiyenti, kishi

2024-yilning yanvar-mart oylarida 2 707 ta ko'chib kelganlar qayd etilgan bo'lib, har 1000 aholiga ko'chib kelish koeffitsiyenti 5,4 promilleni tashkil etgan hamda 2023- yilga nisbatan 1,1 promillega ko'payganligi kuzatildi (2023-yilning yanvar-mart oylarida 4,3 promille bo'lgan).

2024- yilning yanvar-mart oylarida 3 028 ta ko'chib ketganlar qayd etilgan bo'lib, har 1 000 aholiga ko'chib ketish koeffitsiyenti 6,1 promilleni tashkil etgan hamda 2023- yilga nisbatan 0,9 promillega ko'payganligi kuzatildi (2023- yilning yanvar-mart oylarida 5,2 promille bo'lgan).

Demografik ko'rsatkichlarga izohlar

Doimiy aholi – ro'yxatdan o'tkazilayotgan vaqtda muayyan aholi punkti yoki hududda doimiy istiqomat qilayotgan aholidan iborat bo'lib, bunga ushbu hududda doimiy ro'yxatda turib, lekin vaqtincha yashamaydigan aholi ham kiritiladi.

Shahar aholisi – shahar hududlarida, ya'ni me'yoriy hujjatlar bilan shaharlar, shaharchalar sifatida belgilangan aholi punktlarida istiqomat qiluvchi aholi.

Qishloq aholisi – shaharlar va shaharchalar toifasiga kiritilmagan hududlarda – qishloq joylarda (ovullar, qishloqlar va boshqalar) istiqomat qiluvchi aholi.

Doimiy aholi sonini baholash – oxirgi aholini ro'yxatga olish ma'lumotlari asosida hisoblanib, unga har yili tug'ilganlar va muayyan hududga ko'chib kelganlar soni qo'shilib, o'lganlar va muayyan hududdan ko'chib ketganlar soni ayriladi.

Tug'ilish – tug'ilish jarayonlarining sodir bo'lishi va boshqa xususiyatlarini tavsiflovchi ko'rsatkich.

O'lim sabablari – o'limga yoki uning sodir bo'lishiga ta'sir etgan kasalliklar, patologik holatlar va jarohatlar, shuningdek, o'lim bilan yakun topgan jarohatga sabab bo'lgan baxtsiz hodisa va zo'ravonlik holatlari.

Nikoh – erkak va ayol o'rtasidagi, ularning bir-birlariga va farzandlariga nisbatan huquq va majburiyatlarini belgilab beradigan o'zaro munosabatlari shakli. Er va xotin o'rtasidagi yuridik munosabatlar fuqarolik holati dalolatnomalarini yozish (FHDYO) organlarida nikohlarini ro'yxatdan o'tkazish natijasida o'rnatiladi.

Nikohdan ajralish (nikohni bekor qilish) – er-xotinlarning hayoti davomida, tomonlar uchun qayta nikoh huquqini beruvchi, nikohlarning to'liq yuridik to'xtatilishi, nikoh FHDYO yoki sud organlarida ajralishni ro'yxatdan o'tkazilganidan so'ng bekor qilingan hisoblanadi.

Ko'chib kelganlar soni – ko'chib kelganlarning absolyut miqdori, ya'ni muayyan hududga uning tashqarisidan ko'chib kelganlardan iborat. Ichki ishlar organlari tomonidan aholini yashash joyi bo'yicha ro'yxatga olishda tuziladigan statistik hisobga olish so'rovnomalarini qayta ishlash natijasida ko'chib kelish.

Ko'chib ketganlar soni – ko'chib ketganlarning absolyut miqdori, ya'ni muayyan hududga uning tashqarisidan ko'chib ketganlardan iborat. Ichki ishlar organlari tomonidan aholini yashash joyi bo'yicha ro'yxatga olishda tuziladigan statistik hisobga olish so'rovnomalarini qayta ishlash natijasida ko'chib ketish.

Aholining migratsion o'sishi (farqi) – hisobot davrida ko'chib kelganlar va ko'chib ketganlar soni o'rtasidagi farqning absolyut miqdori.

XIII. O'RTACHA OYLIK NOMINAL HISOBLANGAN ISH HAQI

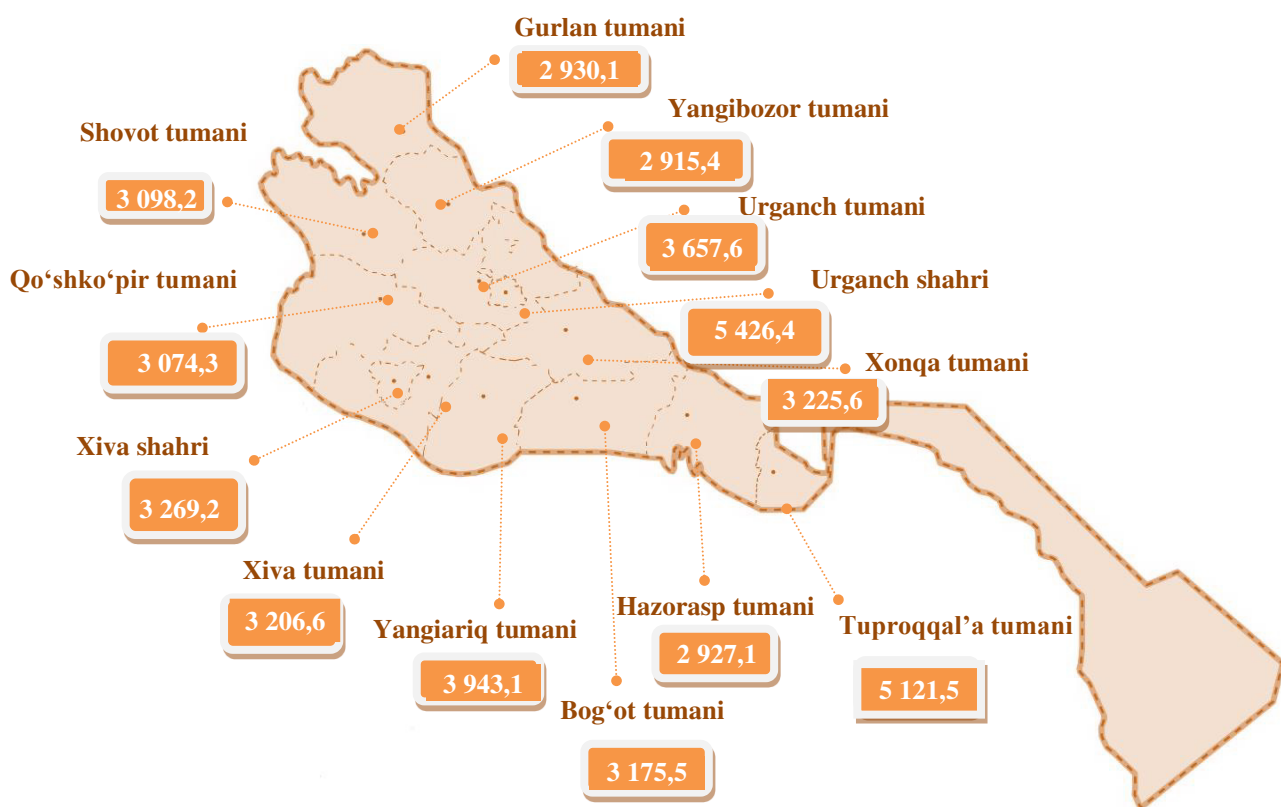
Ish haqi. 2024- yil yanvar-mart oylarida iqtisodiy faoliyat turlari bo'yicha ish haqi tahlili quyidagilarni ko'rsatmoqda:

Shahar va tumanlar kesimida o'rtacha oylik nominal hisoblangan ish haqi
(2024- yil yanvar-mart oylarida qishloq xo'jaligi va kichik tadbirkorlik
subyektlaridan tashqari, ming so'm)

Shahar va tumanlar	O'rtacha oylik ish haqi, ming so'm		O'sish sur'ati, %
	2023- yil	2024- yil	
Xorazm viloyati - jami:	3 422,7	4 008,6	117,1
<i>shu jumladan:</i>			
Urganch sh.	4 490,5	5 426,4	120,8
Xiva sh.	2 791,5	3 269,2	117,1
Bog'ot	2 832,6	3 175,5	112,1
Gurlan	2 581,2	2 930,1	113,5
Qo'shko'pir	2 758,2	3 074,3	111,5
Urganch	3 071,0	3 657,6	119,1
Hazorasp	2 668,9	2 927,1	109,7
Tuproqqal'a	4 513,1	5 121,5	113,5
Xonqa	2 885,9	3 225,6	111,8
Xiva	2 772,8	3 206,6	115,6
Shovot	2 801,3	3 098,2	110,6
Yangiariq	3 344,6	3 943,1	117,9
Yangibozor	2 407,5	2 915,4	121,1

O'rtacha oylik nominal hisoblangan ish haqi ko'rsatkichini viloyat hududlari bo'yicha ko'radigan bo'lsak, o'rtacha oylik ish haqining yuqori miqdori Urganch shahrida 5 426,4 ming so'mni (viloyatdagi o'rtacha oylik ish haqiga nisbatan 135,4 %), Tuproqqal'a tumanida 5 121,5 ming so'mni (127,8 %) tashkil etgan bo'lsa, Yangibozor tumanida 2 915,4 ming so'mni (72,7 %), Hazorasp tumanida 2 927,1 ming so'mni (73,0 %), Gurlan tumanida 2 930,1 ming so'mni (73,1 %) tashkil etib, boshqa tumanlarga nisbatan kam miqdorga ega bo'lmoqda.

Shahar va tumanlar kesimida o'rtacha oylik nominal hisoblangan ish haqi
(2024- yil yanvar-martida qishloq xo'jaligi va kichik tadbirkorlik subyektlaridan tashqari, ming so'm)

Shahar va tumanlar kesimida o'rtacha oylik nominal hisoblangan ish haqi
(yanvar-mart oylarida qishloq xo'jaligi va kichik tadbirkorlik subyektlaridan tashqari, ming so'm)

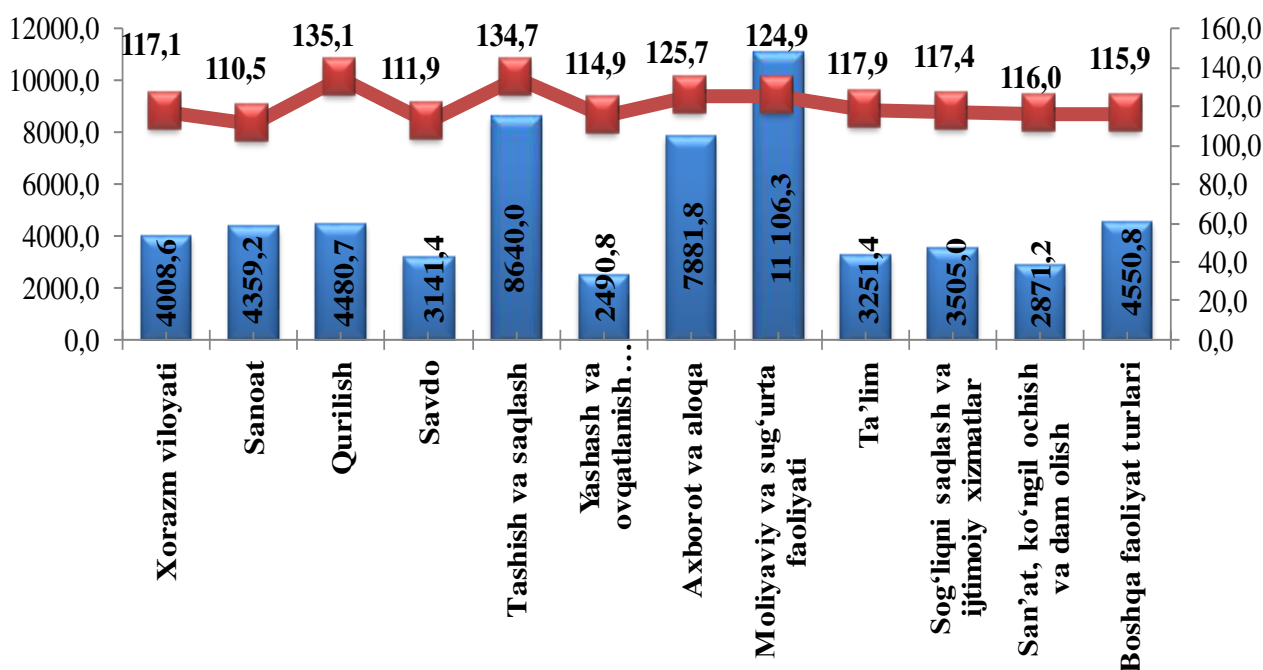
**Sohalar kesimida yuridik shaxslarda o‘rtacha oylik nominal
hisoblangan ish haqi**
(2024- yil yanvar- mart oylarida qishloq xo‘jaligi va kichik tadbirkorlik
subyektlaridan tashqari, ming so‘m)

<i>Sohalar nomi</i>	<i>O‘rtacha oylik ish haqi, ming so‘m (yanvar- dekabr)</i>		<i>O‘sish sur‘ati, %</i>
	<i>2023- yil</i>	<i>2024- yil</i>	
Xorazm viloyati - jami:	3 422,7	4 008,6	117,1
<i>shu jumladan:</i>			
Sanoat	3 945,8	4 359,2	110,5
Qurilish	3 315,7	4 480,7	135,1
Savdo	2 806,7	3 141,4	111,9
Tashish va saqlash	6 415,0	8 640,0	134,7
Yashash va ovqatlanish bo‘yicha xizmatlar	2 167,2	2 490,8	114,9
Axborot va aloqa	6 269,3	7 881,8	125,7
Moliyaviy va sug‘urta faoliyati	8 889,2	11 106,3	124,9
Ta’lim	2 756,7	3 251,4	117,9
Sog‘liqni saqlash va ijtimoiy xizmatlar	2 985,5	3 505,0	117,4
San‘at, ko‘ngil ochish va dam olish	2 476,1	2 871,2	116,0
Boshqa faoliyat turlari	3 926,0	4 550,8	115,9

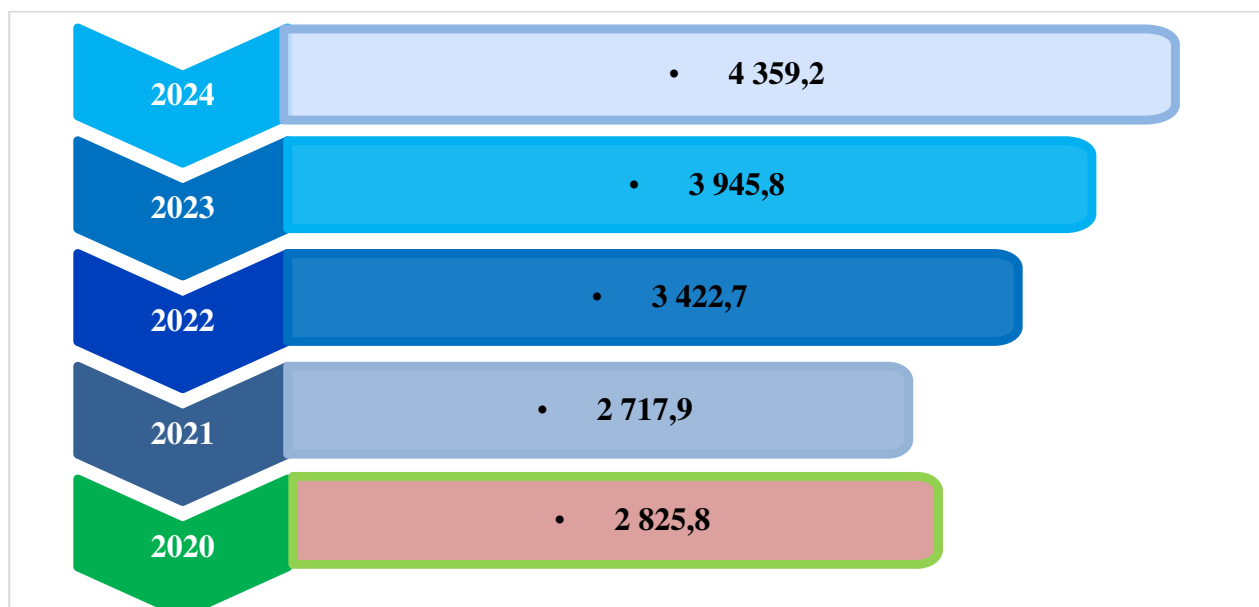
Iqtisodiy faoliyat turlari kesimida ish haqi ko‘rsatkichlarini umumlashtirish natijasida, 2024- yil yanvar-mart oylarida Xorazm viloyatida o‘rtacha oylik nominal hisoblangan ish haqi 4 008,6 ming so‘mni (ish haqiga ustama, mukofot, rag‘batlantirish xususiyatiga ega to‘lovlar, kompensatsiya va ishlanmagan vaqt uchun haq kabi to‘lovlar kiritilgan, shuningdek, uning tarkibida jismoniy shaxslar daromad solig‘i, ijtimoiy sug‘urta va kasaba uyushmasiga to‘lovlar ham mavjud) tashkil etib, 2023- yilning mos davriga nisbatan 17,1% ga o‘sishi kuzatildi.

2024- yil yanvar-mart oylarida 2023- yilning mos davriga nisbatan iqtisodiy faoliyat turlari bo‘yicha o‘rtacha oylik nominal hisoblangan ish haqining yuqori o‘sish sur‘ati qurilishda - 35,1 %, tashish va saqlash faoliyatida – 34,7 %, axborot va aloqada– 25,7 %, moliyaviy va sug‘urta faoliyatida – 24,9 %, ta’lim– 17,9 %, sog‘liqni saqlash va ijtimoiy xizmatlarda – 17,4 %, yashash va ovqatlanish bo‘yicha xizmatlarida – 14,9 %, savdoda – 11,9 %, sanoatda– 10,5 % darajada kuzatildi.

O‘rtacha oylik nominal hisoblangan ish haqi miqdori va o‘shish sur‘ati
(2024- yil yanvar-martda qishloq xo‘jaligi va kichik tadbirkorlik subyektlaridan tashqari, ming so‘mda)

Sanoat sohasida o‘rtacha oylik ish haqining yanvar- mart oylarida yillar kesimidagi dinamikasi

2024- yil yanvar-mart oylarida sanoat sohasi bo'yicha o'rtacha oylik nominal hisoblangan ish haqi 4 359,2 ming so'mni tashkil qilgan bo'lsa, 2020- yilning huddi shu davrida 2 825,8 ming so'mni, 2021- yilda 2 717,9 ming so'mni, 2022- yilda 3 422,7 ming so'mni, 2023- yilda 3 945,8 ming so'mni tashkil qilgan va o'tgan yillarga nisbatan 154,3 % darajada ko'paygani kuzatildi.

Sanoatning asosiy tarmoqlari bo'yicha o'rtacha oylik ish haqi, ming so'm

4 273,6

*Ishlab chiqarish
sanoati*

2 577,8

*Suv bilan ta'minlash,
kanalizatsiya tizimi,
chiqindilarni yig'ish
va utilizatsiya qilish*

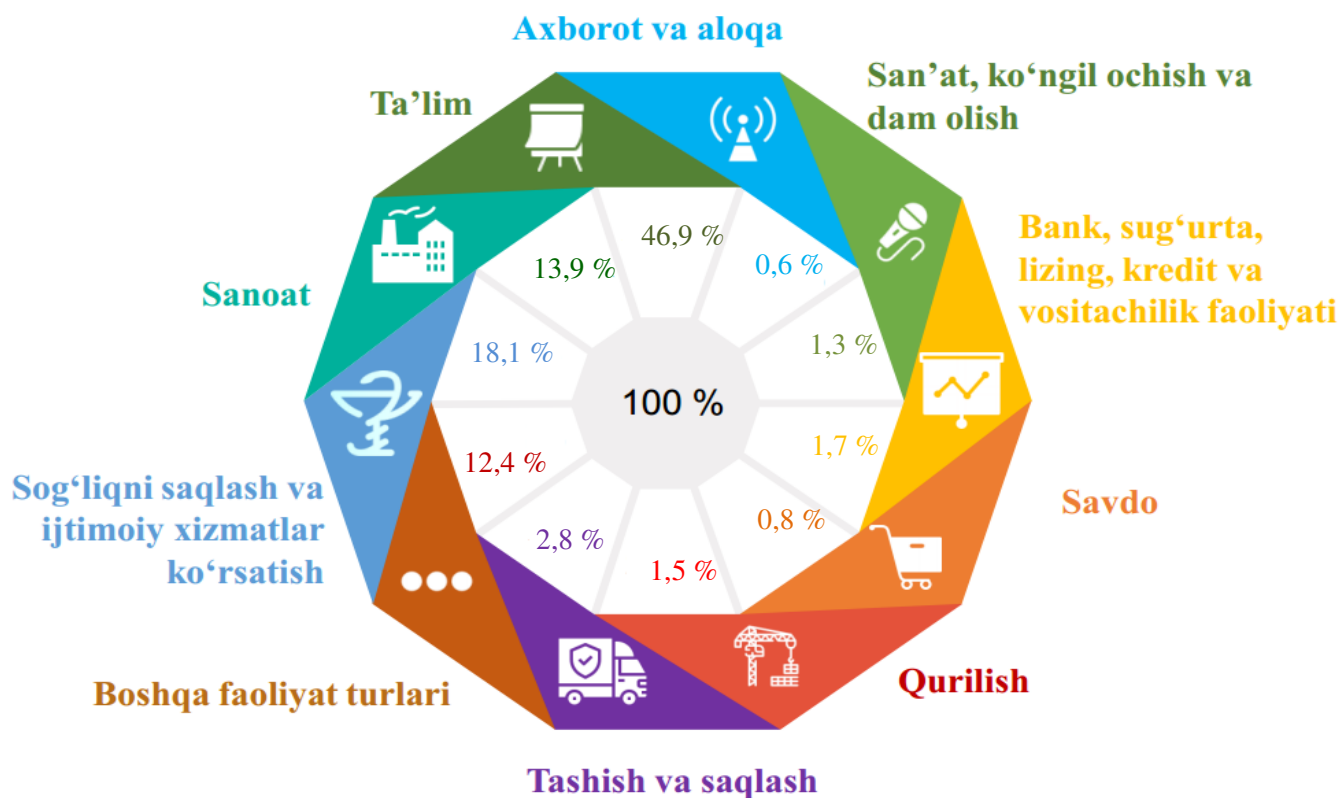
5 803,1

*Elektr, gaz, bug' bilan ta'minlash va
havoni konditsiyalash*

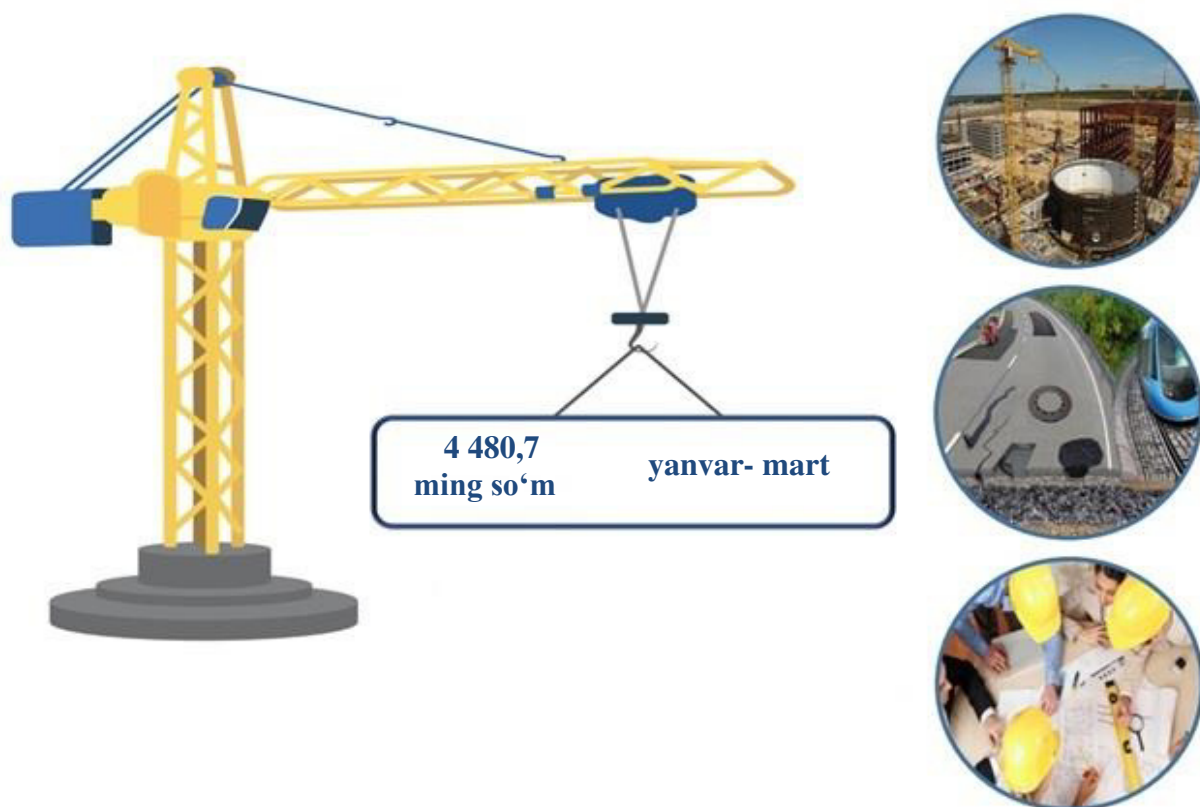
Sanoatning asosiy tarmoqlari bo'yicha 2024- yil yanvar-mart oylarida o'rtacha oylik ish haqi ishlab chiqarish sanoatida – 4 273,6 ming so'mni, suv bilan ta'minlash, kanalizatsiya tizimi, chiqindilarni yig'ish va utilizatsiya qilishda – 2 577,8 ming so'mni, elektr, gaz, bug' bilan ta'minlash va havoni konditsiyalashda – 5 803,1 ming so'mni tashkil qilgani ko'rsatilgan.

Sohalar kesimida yuridik korxonalarda ishlovchi xodimlar soni

(2024- yil yanvar-mart, viloyatdagi ishlovchi xodimlarga nisbatan, % da)

Qurilish sohasida oʻrtacha oylik ish haqi

Qurilish sohasida oʻrtacha oylik ish haqining yanvar-mart oylarida yillar kesimidagi dinamikasi

2024- yil yanvar-mart oylarida qurilish sohasi boʻyicha oʻrtacha oylik nominal hisoblangan ish haqi 4 480,7 ming soʻmni tashkil qilgan boʻlsa, huddi shu davr 2020- yilda 2 261,8 ming soʻmni, 2021- yilda 2 762,8 ming soʻmni, 2022- yilda 3 132,6 ming soʻmni, 2023- yilda 3 315,7 ming soʻmni tashkil qilgan va oʻtgan yillarga nisbatan 98,1 % ga oshgani kuzatildi.

**Sohalar kesimida yuridik shaxslar soni va ishlovchi xodimlar soni,
nominal hisoblangan ish haqi, o'rtacha oylik ish haqi**

(2024- yil yanvar-mart oylarida qishloq xo'jaligi va kichik tadbirkorlik subyektlaridan tashqari)

	<i>Xodimlar soni, kishi</i>	<i>Ish haqi fondi, mln so'm</i>	<i>Ortacha oylik ish haqi, ming so'm</i>
	2024- y.	2024- y.	2024- y.
Xorazm viloyati – jami:	140 544	1 690147,3	4 008,6
<i>shu jumladan:</i>			
Sanoat	19 520	255 276,1	4 359,2
Qurilish	2 073	27 865,3	4 480,7
Savdo	1 072	10 102,6	3 141,4
Tashish va saqlash	3 986	103 316,8	8 640,0
Yashash va ovqatlanish bo'yicha xizmatlar	59	440,9	2 490,8
Axborot va aloqa	802	18 963,6	7 881,8
Moliyaviy va sug'urta faoliyati	2 438	81 231,8	11 106,3
Ta'lim	65 869	642 505,3	3 251,4
Sog'liqni saqlash va ijtimoiy xizmatlar	25 473	267 846,9	3 505,0
San'at, ko'ngil ochish va dam olish	1 833	15 788,6	2 871,2
Boshqa faoliyat turlari	17 419	237 813,4	4 550,8

Iqtisodiy faoliyat turlari bo'yicha ko'radigan bo'lsak, **sanoatda** - 19 520 nafar xodim ishlagan bo'lib, ishlovchilarga hisoblangan ish haqi fondi 255 276,1 mln so'mni, o'rtacha oylik nominal hisoblangan ish haqi 4 359,2 ming so'mni, **qurilishda** – 2 073 nafar xodim ishlagan bo'lib, ishlovchilarga hisoblangan ish haqi fondi 27 865,3 mln so'mni, o'rtacha oylik nominal hisoblangan ish haqi 4 480,7 ming so'mni, **savdoda** -1 072 nafar xodim ishlagan bo'lib, ishlovchilarga hisoblangan ish haqi fondi 10 102,6 mln so'mni, o'rtacha oylik nominal hisoblangan ish haqi 3 141,4 ming so'mni, **tashish va saqlashda** – 3 986 nafar xodim ishlagan bo'lib, ishlovchilarga hisoblangan ish haqi fondi 103 316,8 mln so'mni, o'rtacha oylik nominal hisoblangan ish haqi 8 640,0 ming so'mni, **axborot va aloqada** - 802 nafar xodim ishlagan bo'lib, ishlovchilarga hisoblangan ish haqi fondi 18 963,6 mln so'mni, o'rtacha oylik nominal hisoblangan ish haqi 7 881,8 ming so'mni, **moliyaviy va sug'urta faoliyatida** – 2 438 nafar xodim ishlagan bo'lib, ishlovchilarga hisoblangan ish haqi fondi 81 231,8 mln so'mni, o'rtacha oylik nominal hisoblangan ish haqi 11 106,3 ming so'mni, **ta'limda** -65 869 nafar xodim ishlagan bo'lib, ishlovchilarga hisoblangan ish haqi fondi 642 505,3 mln. so'mni, o'rtacha oylik nominal hisoblangan ish haqi 3 251,4 ming so'mni, **sog'liqni saqlash va ijtimoiy xizmatlarda** -25 473 nafar xodim ishlagan bo'lib, ishlovchilarga hisoblangan ish haqi fondi 267 846,9 mln so'mni, o'rtacha oylik nominal hisoblangan ish haqi 3 505,0 ming so'mni tashkil etgan.

Tashish va saqlash sohasida 2024-yilning yanvar-martida oʻrtacha oylik ish haqi

Oʻrtacha oylik ish haqining yillar kesimidagi dinamikasi, *ming soʻm*

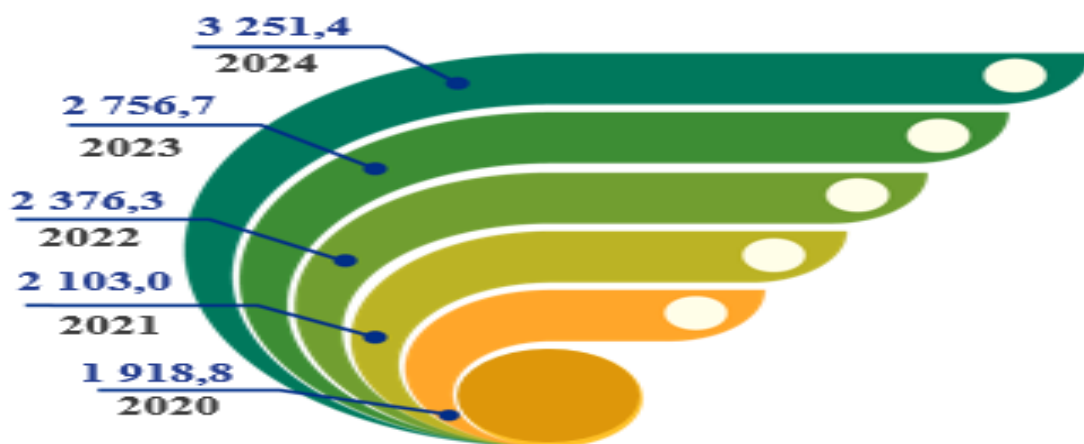
2024- yil yanvar-mart oylarida tashish va saqlash sohasi boʻyicha oʻrtacha oylik nominal hisoblangan ish haqi 8 640,0 ming soʻmni tashkil qilgan boʻlsa, huddi shu davr 2020- yilda 4 396,3 ming soʻmni, 2021- yilda 4 177,9 ming soʻmni, 2022- yilda 6 555,9 ming soʻmni, 2023- yilda 6 415,0 ming soʻmni tashkil qilgan va oʻtgan yillarga nisbatan 96,5% ga oshgani kuzatildi.

Ta'lim faoliyati bo'yicha shahar va tumanlar kesimida o'rtacha oylik nominal hisoblangan ish haqi (viloyat ko'rsatkichiga nisbatan)
(2024-yil yanvar-mart oylarida qishloq xo'jaligi va kichik tadbirkorlik subyektlaridan tashqari, ming so'm)

<i>Shahar va tumanlar nomi</i>	<i>O'rtacha oylik ish haqi, ming so'm</i>	<i>Viloyatga nisbatan foizda</i>
Xorazm viloyati	3 251,4	100,0
<i>shaharlar:</i>		
Urganch. sh	4 845,6	149,0
Xiva. sh	3 268,7	100,5
<i>tumanlar:</i>		
Bog'ot	2 982,8	91,7
Gurlan	2 732,2	84,0
Qo'shko'pir	2 695,1	82,9
Urganch	2 867,9	88,2
Hazorasp	2 788,9	85,8
Tuproqqal'a	2 686,2	82,6
Xonqa	3 079,8	94,7
Xiva	2 920,7	89,8
Shovot	2 925,5	90,0
Yangiariq	3 491,6	107,4
Yangibozor	2 730,1	84,0

Ta'lim sohasida jami 65 869 nafar (jami viloyatdagi ishlovchilarga nisbatan ulushi 46,9 % ni) xodim ishlagan bo'lib, ishlovchilarga o'rtacha oylik nominal hisoblangan ish haqi 3 251,4 ming so'mni tashkil etgan va 2023- yilning mos davriga nisbatan 17,9 % ga o'sdi.

Ta'lim faoliyati bo'yicha o'rtacha oylik ish haqining yillar kesimidagi dinamikasi, ming so'm
(2024-yil yanvar-mart oylarida qishloq xo'jaligi va kichik tadbirkorlik subyektlaridan tashqari, ming so'm)

STATISTIK KO'RSATKICHLARGA IZOHLAR

Nominal hisoblangan ish haqi – ma'lum bir davr (soat, oy, yil) mobaynida xodim tomonidan ishlab chiqarilgan mahsulot (bajarilgan ish yoki ko'rsatilgan xizmat) evaziga ish beruvchilar tomonidan, amaldagi qonun hujjatlariga asoslangan holda soliq va boshqa to'lovlarni o'z ichiga oluvchi yollanma xodimning mehnatiga haq to'lash tarzida jismoniy shaxsga pul shaklida hisoblangan daromadlardan iborat.

O'rtacha ish haqini hisoblash uchun qabul qilinadigan xodimlar soni – homiladorlik va tug'ish bo'yicha ta'tilda bo'lgan, bevosita tug'uruqxonaning o'zidan yangi tug'ilgan chaqaloqni farzandlikka olish munosabati bilan ta'tilda bo'lgan, hamda bolani uning qonun hujjatlariga muvofiq ma'lum bir yoshga to'lguniga qadar parvarish qilish bo'yicha ta'tilda bo'lgan ayollar; ta'lim muassasalarida o'qiyotgan va ish haqi saqlanmagan holda qo'shimcha mehnat ta'tilida bo'lganlar, shuningdek, ta'lim muassasalariga kirish imtihonlarini topshirish uchun ish haqi saqlanmagan holda ta'tilda bo'lgan xodimlarni inobatga olmagan holda, mehnat daftarchalari mavjud bo'lgan va ish haqi hisoblangan xodimlarning o'rtacha sonini ifodalaydi.

Ish vaqti- korxona yoki muassasada muayyan ishni bajarish uchun qonuniy berilgan muddat ish kuni va ish haftasi bilan belgilanadi. Ish vaqti davomida ishlanmagan vaqt (nima sababdan sodir bo'lgani dan qat'iy nazar) bekor turish vaqti deyiladi.

Ish haqi- joriy davrda ish beruvchi tomonidan yollangan xodimga bajargan ishlari uchun berilgan pul yoki natura usulidagi to'lovlar bo'lib, ular hisoblangan summalar yig'indisidan tashkil topadi va ikki qismga bo'linadi: ish haqi va ijtimoiy sug'urtaga ajratmalar.

Ish haqiga ta'sir ko'rsatuvchi omillar- Bozor iqtisodiyoti sharoitida ish haqi hajmiga bir qator bozor omillari va bozordan tashqari omillar ta'sir ko'rsatadi, buning natijasida mehnatga haq to'lashning muayyan darajasi vujudga keladi. Bular tovarlar va xizmatlar bozorida talab va taklif o'zgarishlari, mehnatga bo'lgan talab, narxining o'zgaruvchanligi, iste'mol tovarlari va xizmatlar narxi o'zgarishi va boshqalar kiradi.

XORAZM VILOYATINING STATISTIK AXBOROTNOMASI

2024- YIL YANVAR-MART

Nashrga mas'ul:

**Statistika faoliyatini tashkil etish
va yig'ma axborot-tahliliy ishlar bo'limi**
tel. 62-224-65-02

Buyurtma raqami № 2 26.04.2024- y. Tiraj 7 nusxa

**Xorazm viloyati statistika boshqarmasi
Urganch shahri, al-Xorazmiy ko'chasi, 93-uy**

veb-sayt: www.xorazmstat.uz
elektron pochta: xorazmstat@umail.uz